

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINYS
2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

TURINYS

PUSLAPIS

NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS IŠVADA FINANSINĖS ATASKAITOS	3-6
BENDRŲJŲ PAJAMŲ ATASKAITA	7
FINANSINĖS PADĖTIES ATASKAITA	8
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA	9
NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA	10
AIŠKINAMASIS RAŠTAS:	
BENDROJI INFORMACIJA	11 - 12
APSKAITOS PRINCIPAI	13 - 28
TIKROJI FINANSINIO TURTO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ VERTĖ	28 - 30
FINANSINĖS RIZIKOS VALDYMAS	30 – 39
KAPITALO PAKANKAMUMAS	40
KITOS FINANSINIŲ ATASKAITŲ PASTABOS	41 - 50

NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS IŠVADA

Lietuvos centrinės kredito unijos nariams

Sąlyginė nuomonė

Mes atlikome Lietuvos centrinės kredito unijos (toliau - Bendrovė), jos dukterinės įmonės ir jos narių (toliau - Grupė) specialios paskirties jungtinių (konsoliduotų) finansinių ataskaitų (toliau - finansinės ataskaitos), kurias sudaro 2018 m. gruodžio 31 d. finansinės padėties ataskaita ir tą dieną pasibaigusių metų bendrųjų pajamų, nuosavo kapitalo pokyčių ir pinigų srautų ataskaitos bei aiškinamasis raštas, įskaitant reikšmingų apskaitos metodų santrauką, auditą.

Mūsų nuomone, išskyrus pastraipoje „Sąlyginės nuomonės pagrindas“ aprašyto dalyko galimą įtaką, toliau pateiktos Grupės finansinės ataskaitos yra visais reikšmingais atžvilgiais teisingai parengtos pagal apskaitos principus, pateikiamus finansinių ataskaitų 2 pastaboje.

Sąlyginės nuomonės pagrindas

2018 yra pirmieji metai, kada yra ruošiamos šios Grupės finansinės ataskaitos. Dėl šios priežasties 2017 m. gruodžio 31 d. likusių auditas nebuvo atliktas. Alternatyviomis procedūromis mes negalėjome įsitikinti šių likusių teisingumu. Kadangi 2017 m. gruodžio 31 d. likučiai turi įtakos 2018 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų finansiniams veiklos rezultatams ir pinigų srautams, mes negalėjome įvertinti, ar buvo reikalingi koregavimai, susiję su sumomis pateiktomis bendrųjų pajamų ataskaitoje, bendrosiomis ataskaitinių metų pajamomis, atskleistomis nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje, ir pinigų srautais, atskleistais pinigų srautų ataskaitoje, už metus, pasibaigusius 2018 m. gruodžio 31 d.

Mes atlikome auditą pagal Tarptautinius audito standartus (toliau - TAS) ir 2014 m. balandžio 16 d. Europos parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 537/2014 dėl konkrečių viešojo intereso įmonių teisės aktų nustatyto audito reikalavimų (Europos parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 537/2014). Mūsų atsakomybė pagal šiuos standartus išsamiai apibūdinta šios išvados skyriuje „Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą“. Mes esame nepriklausomi nuo Grupės pagal Tarptautinės buhalterijų etikos standartų valdybos išleistą Buhalterijų profesionalų etikos kodeksą (toliau - TBESV kodeksas) ir Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo reikalavimus, susijusius su auditu Lietuvos Respublikoje. Mes taip pat laikėmės kitų etikos reikalavimų, susijusių su Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymu ir TBESV kodeksu. Mes tikime, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami mūsų sąlyginei nuomonei pagrįsti.

Dalyko pabrėžimas - finansinių ataskaitų parengimo pagrindas

Atkreipiame dėmesį į finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto 2 pastabą, kurioje atskleidžiamas finansinių ataskaitų parengimo pagrindas. Šios finansinės ataskaitos yra paruoštos pagal Lietuvos Respublikos centrinių kredito unijų įstatymo reikalavimą ir Grupės apskaitos politiką. Dėl šios priežasties šios finansinės ataskaitos gali būti netinkamos kitais tikslais. Dėl šio dalyko mūsų nuomonė nėra sąlyginė.

Pagrindiniai audito dalykai

Pagrindiniai audito dalykai – tai dalykai, kurie, mūsų profesiniu sprendimu, buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio finansinių ataskaitų auditą. Papildomai prie pastraipoje „Sąlyginės nuomonės pagrindas“ aprašyto dalyko, žemiau pateiktus dalykus mes įvardiname kaip pagrindinius audito dalykus, kurie turi būti nurodyti mūsų išvadoje. Šie dalykai buvo nagrinėjami atsižvelgiant į finansinių ataskaitų kaip visumos auditą ir mūsų nuomonę, pareikštą dėl šių finansinių ataskaitų, todėl atskiros nuomonės apie šiuos dalykus nepateikiame.

Mes įvykdėme atsakomybes apibūdintas šios išvados skyriuje „Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą“, įskaitant susijusias su pagrindiniais audito dalykais. Atitinkamai, mūsų auditas apėmė procedūrų atlikimą, kurios buvo suplanuotos kaip atsakas į finansinių ataskaitų reikšmingo iškraipymo riziką. Atliktų procedūrų rezultatai, įskaitant procedūras atliktas kaip atsaką į dalykus pateiktus toliau, suteikia pagrindą mūsų nuomonei, pareikštai apie toliau pateiktas finansines ataskaitas.

Pagrindinis audito dalykas

Kaip audito metu nagrinėjome pagrindinį audito dalyką

Paskolų ir gautinų sumų iš klientų vertės sumažėjimas

Kaip aprašyta 16 pastaboje bei Finansinės rizikos valdymo pastabos dalyje *Kredito rizika*, paskolų ir gautinų sumų likutis iš klientų 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 297.041 tūkst. eurų, o susijęs vertės sumažėjimas buvo 19.208 tūkst. eurų. Grupės vertės sumažėjimo apskaitos politika finansinėse ataskaitose yra pateikta apskaitos principų pastabos skyriuje *Finansinio turto vertės sumažėjimas*. Taip pat atkreipiamas dėmesys į šioje srityje priimtų sprendimų ir įvertinimų, nurodytų apskaitos principų skyriaus *Svarbūs apskaitiniai vertinimai ir sprendimai* dalyje (a) *Finansinio turto vertės sumažėjimas*, naudojimą rengiant atskleidimus finansinėse ataskaitose.

Paskolų ir gautinų sumų iš klientų vertės sumažėjimas yra subjektyvi sritis dėl vadovybės vertinimo nustatant vertės sumažėjimo nuostolius, kurie priklauso nuo kredito rizikos ir kitų su paskolomis ir gautinomis sumomis susijusių veiksnių. Vadovybės taikomi sprendimai, kuriais nustatomas paskolų ir gautinų sumų vertės sumažėjimo lygis, apima nuostolio įvykių nustatymą, susijusio įkeisto turto tinkamą vertinimą, klientų, kurie gali nevykdyti savo įsipareigojimų, nustatymą ir su paskolomis ir gautinomis sumomis susijusių tikėtinų ateities pinigų srautų įvertinimą.

Šis dalykas yra laikomas pagrindiniu audito dalyku dėl reikšmingo paskolų ir gautinų sumų likučio bei dėl priimtų sprendimų, susijusių su paskolų ir gautinų sumų vertės sumažėjimo įvertinimu.

Be kitų procedūrų, mūsų audito procedūros apėmė paskolų bei gautinų sumų suteikimo ir apskaitos bei individualiai ir bendrai vertinamo vertės sumažėjimo procesų vidaus kontrolės sistemos veiksmingumo testavimą.

Be vidaus kontrolių testavimo, mes taip pat atrankos būdu atrinktoms ataskaitinio laikotarpio pabaigoje apskaitytoms paskoloms ir gautinoms sumoms įvertinome kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, ar įvyko vertės sumažėjimo įvykis, dėl kurio reikėtų apskaityti vertės sumažėjimą.

Mūsų atrinkta imtis įtraukė ir neveiksnias paskolas ir gautinas sumas, kurioms atlikome vadovybės prognozuojamų ateities pinigų srautų, įkeisto turto vertės, klientų įsipareigojimų nevykdymo atveju tikėtiną skolos susigrąžinimo ir kitų grąžinimo šaltinių vertinimą. Veiksnioms paskoloms ir gautinoms sumoms mes įvertinome, ar egzistavo rizika dėl skolininkų negalėjimo tinkamai įvykdyti numatytus skolos grąžinimo įsipareigojimus.

Taip pat mes įvertinome finansinėse ataskaitose pateikiamų susijusių atskleidimų pakankamumą pagal apskaitos principų, pateiktų finansinių ataskaitų 2 pastaboje, reikalavimus.

Vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė už finansines ataskaitas

Vadovybė yra atsakinga už finansinių ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą pagal apskaitos principus, pateikiamus finansinių ataskaitų 2 pastaboje, taip pat šių apskaitos principų nustatymą ir jų tinkamumą esamomis aplinkybėmis ir tokią vidaus kontrolę, kokia, vadovybės nuomone, yra būtina finansinėms ataskaitoms parengti be reikšmingų iškraipymų dėl apgaulės ar klaidos.

Rengdama finansines ataskaitas vadovybė privalo įvertinti Grupės gebėjimą tęsti veiklą ir atskleisti (jei būtina) dalykus, susijusius su veiklos tęstinumu ir veiklos tęstinumo apskaitos principo taikymu, išskyrus tuos atvejus, kai vadovybė ketina likviduoti Grupę ar nutraukti veiklą arba neturi kitų realių alternatyvų, tik taip pasielgti.

Už valdymą atsakingi asmenys yra atsakingi už Grupės finansinių ataskaitų rengimo proceso priežiūrą.

Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą

Mūsų tikslas yra gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, ar finansinės ataskaitos kaip visuma nėra reikšmingai iškraipytos dėl apgaulės ar klaidos, ir išleisti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, bet ne garantija, kad reikšmingas iškraipymas, jeigu jis yra, visuomet bus nustatytas atliekant auditą pagal TAS. Iškraipymai gali atsirasti dėl apgaulės ar klaidos ir yra laikomi reikšmingais, jeigu galima pagrįstai numatyti, kad atskirai ar kartu jie gali turėti didelės įtakos vartotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis finansinėmis ataskaitomis.

Atlikdami auditą pagal TAS, viso audito metu priimame profesinius sprendimus ir laikomės profesinio skepticizmo principo. Mes taip pat:

- ▶ Nustatome ir įvertiname finansinių ataskaitų reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės arba klaidos riziką, suplanuojame ir atliekame procedūras kaip atsaką į tokią riziką ir surenkame pakankamą tinkamų audito įrodymų mūsų nuomonei pagrįsti. Reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės neaptikimo rizika yra didesnė nei reikšmingo iškraipymo dėl klaidos neaptikimo rizika, nes apgaule gali būti sukčiavimas, klastojimas, tyčinis praleidimas, klaidinantis aiškinimas arba vidaus kontrolės nepaisymas.
- ▶ Įgyjame su auditu susijusios vidaus kontrolės supratimą, kad galėtume suplanuoti konkrečiomis aplinkybėmis tinkamas audito procedūras, bet ne tam, kad galėtume pareikšti nuomonę apie Grupės vidaus kontrolės veiksmingumą.
- ▶ Įvertiname taikomų apskaitos metodų tinkamumą ir vadovybės apskaitinių vertinimų bei su jais susijusių atskleidimų pagrįstumą.
- ▶ Nusprendžiame dėl taikomo veiklos tęstinumo apskaitos principo tinkamumo ir dėl to, ar, remiantis surinktais įrodymais, egzistuoja su įvykiais ar sąlygomis susijęs reikšmingas neapibrėžtumas, dėl kurio gali kilti reikšmingų abejonių dėl Grupės gebėjimo tęsti veiklą. Jeigu padarome išvadą, kad toks reikšmingas neapibrėžtumas egzistuoja, auditoriaus išvadoje privalome atkreipti dėmesį į susijusius atskleidimus finansinėse ataskaitose arba, jeigu tokių atskleidimų nepakanka, turime modifikuoti savo nuomonę. Mūsų sprendimai pagrįsti audito įrodymais, kuriuos surinkome iki auditoriaus išvados datos. Tačiau būsimi įvykiai ar sąlygos gali lemti, kad Grupė negalės toliau tęsti savo veiklos.
- ▶ Surenkame pakankamą tinkamų audito įrodymų apie bendrovių finansinę informaciją ar verslo veiklą Grupėje, kad galėtume pareikšti nuomonę apie Grupės finansines ataskaitas. Atsakome už vadovavimą grupės auditui, jo priežiūrą ir atlikimą. Tik mes atsakome už pareikštą mūsų audito nuomonę.

Mes, be visų kitų dalykų, informuojame už valdymą atsakingus asmenis apie audito apimtį ir atlikimo laiką bei reikšmingus audito pastebėjimus, įskaitant svarbius vidaus kontrolės trūkumus, kuriuos nustatome audito metu.

Taip pat pateikiame už valdymą atsakingiems asmenims patvirtinimą, kad laikėmės atitinkamų etikos reikalavimų dėl nepriklausomumo ir juos informavome apie visus santykius ir kitus dalykus, kurie galėtų būti pagrįstai vertinami, kaip turintys įtakos mūsų nepriklausomumui, ir, jei reikia, apie susijusias apsaugos priemones.

Iš dalykų, apie kuriuos informavome už valdymą atsakingus asmenis, išskiriame tuos dalykus, kurie buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio finansinių ataskaitų auditą ir kurie laikomi pagrindiniais audito dalykais. Tokius dalykus apibūdiname auditoriaus išvadoje, jeigu pagal įstatymą arba teisės aktą nedraudžiama viešai atskleisti tokio dalyko arba, jeigu labai retomis aplinkybėmis nustatome, kad dalykas neturėtų būti pateikiamas mūsų išvadoje, nes galima pagrįstai tikėtis, jog neigiamos tokio pateikimo pasekmės persvers visuomenės gaunamą naudą.

Išvada dėl kitų teisinių ir priežiūros reikalavimų

Kiti auditoriaus išvados reikalavimai pagal Europos parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 537/2014.

Auditoriaus paskyrimas ir patvirtinimas

2018 m. kovo 29 d. Lietuvos centrinės kredito unijos narių sprendimu buvome paskirti atlikti Bendrovės ir Grupės finansinių ataskaitų auditą už 2018-2020 metus. Bendras nepertraukiamas paskyrimo laikotarpis yra 4 metai Bendrovės finansinių ataskaitų auditui ir 1 metai Grupės finansinių ataskaitų auditui.

Suderinimas su audito ataskaita, teikiama audito komitetui

Patvirtiname, kad skyriuje „Sąlyginė nuomonė“ pareikšta mūsų nuomonė atitinka finansinių ataskaitų audito ataskaitą, kurią kartu su šia auditoriaus išvada pateikėme Bendrovės vadovybei ir jos audito komitetui.

Ne audito paslaugos

Patvirtiname, kad mūsų žiniomis ir įsitikinimu, suteiktos paslaugos atitinka taikomų įstatymų ir teisės aktų reikalavimus bei neapima Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 537/2014 5 straipsnio 1 dalyje nurodytų draudžiamų ne audito paslaugų.

Per audito vykdymo laikotarpį nesuteikėme kitų paslaugų nei Bendrovės ir Grupės finansinių ataskaitų auditas ir viena konsultacija dėl netiesioginio mokesčio.

Audito, kurį atlikus išleidžiama ši nepriklausomo auditoriaus išvada, užduoties partneris yra Jonas Akelis.

UAB „ERNST & YOUNG BALTIC“
Audito įmonės pažymėjimo Nr. 001335

Jonas Akelis
Auditoriaus pažymėjimo
Nr. 000003

2019 m. balandžio 26 d.

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

BENDRŲJŲ PAJAMŲ ATASKAITA	Pasta- bos	2018 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai
Palūkanų ir kitos panašios pajamos	6	15.132
Palūkanų ir kitos panašios sąnaudos	6	(3.494)
Grynosios palūkanų pajamos		11.638
Paslaugų ir komisinių pajamos	7	1.231
Paslaugų ir komisinių sąnaudos	7	(778)
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos (sąnaudos)		453
Kitos pajamos pagal sutartis su klientais	8	716
Grynasis rezultatas iš operacijų vertybiniais popieriais	9	243
Grynasis rezultatas iš operacijų užsienio valiuta	10	5
Paskolų ir kito turto vertės (sumažėjimas) atstatymas	11	738
Atidėjinių pokytis		6
Pelnas (nuostoliai) iš išvestinių priemonių perkainavimo tikrąja verte		7
Darbo užmokesčio ir susijusios sąnaudos		(7.903)
Materialiojo ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos	18	(506)
Nematerialiojo turto amortizacijos sąnaudos	19	(205)
Investicinio turto nusidėvėjimo sąnaudos	20	(18)
Kitos veiklos sąnaudos	13	(3.942)
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą		1.232
Pelno mokesčio pajamos (sąnaudos)	12	(21)
Grynasis pelnas (nuostoliai)		1.211
Kitos bendrosios pajamos		
Straipsniai, kurie vėliau gali būti perklasifikuojami į pelną (nuostolius)		
<u>Skolos vertybiniai popieriai apskaitomi tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas</u>		
Tikrosios vertės pasikeitimas per metus		(176)
Tikėtinų kredito nuostolių pokytis		7
Perklasifikavimas į pelną (nuostolius)		(171)
Susijęs atidėtasis pelno mokestis	12	55
Grynosios skolos vertybinių popierių apskaitomų tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas (išlaidos)		(285)
Kitos bendrosios pajamos, atėmus atidėtąjį pelno mokestį		(285)
Bendrųjų pajamų iš viso		926

Apskaitos principai ir kitos pastabos, pateiktos 11 – 50 puslapiuose, yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

Finansinės ataskaitos, pateiktos 7 – 50 puslapiuose, buvo pasirašytos 2019 m. balandžio 26 d.

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

FINANSINĖS PADĖTIES ATASKAITA

	Pasta- bos	2018 m. gruodžio 31 d.
TURTAS		
Pinigai ir lėšos centriniame banke	14	24.453
Paskolos ir gautinos sumos iš kredito institucijų	15	5.793
Paskolos ir gautinos sumos iš kitų asmenų	16	277.833
iš fizinių asmenų		223.624
iš juridinių asmenų		54.209
Vertybiniai popieriai	17	91.451
apskaitomi tikraja verte per kitas bendrąsias pajamas		36.084
apskaitomi amortizuota savikaina		53.284
apskaitomi tikraja verte per pelną (nuostolius)		2.083
Ilgalaikis materialusis turtas	18	6.061
Nematerialusis turtas	19	415
Investicinis turtas	20	4.027
Kitas turtas	21	1.255
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	12	948
Iš viso turto		412.236
ĮSIPAREIGOJIMAI		
Įsiskolinimai kredito įstaigoms ir fondams	22	13.381
Kitų asmenų indėliai	23	361.113
fizinių asmenų indėliai		347.932
juridinių asmenų indėliai		13.181
Išvestinės finansinės priemonės, tikraja verte		7
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai		6
Atidėjiniai		128
Kiti įsipareigojimai	24	1.376
Iš viso įsipareigojimų		376.011
NUOSAVAS KAPITALAS		
Pagrindiniai pajai	25	4.188
Papildomi tvarūs pajai	25	31.012
Papildomi netvarūs pajai	25	3.392
Privilegiuoti pajai	25	26
Gražintini pajai	25	453
Atsargos kapitalas	25	223
Rezervinis kapitalas ir kiti rezervai	25	3.621
Finansinio turto perkainavimo rezervas		306
Praėjusių laikotarpių nepaskirstyti nuostoliai		(8.207)
Einamųjų metų rezultatas		1.211
Iš viso nuosavo kapitalo		36.225
Iš viso įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo		412.236

Apskaitos principai ir kitos pastabos, pateiktos 11 – 50 puslapiuose, yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

Finansinės ataskaitos, pateiktos 7 – 50 puslapiuose, buvo pasirašytos 2019 m. balandžio 26 d.:

Administracijos vadovas
Mindaugas Vijūnas

Vyr. buhalterė
Jurgita Kubilienė

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

	Pastabos	2018 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai
Įprastinė veikla		
Gautos palūkanos		15.819
Sumokėtos palūkanos		(2.952)
Gautos komisinių pajamos		1.261
Sumokėtos komisinių sąnaudos		(778)
Sumokėti atlyginimai ir socialinis draudimas		(7.804)
Nefinansinės ir kitos pajamos		716
Kitos apmokėtos veiklos sąnaudos		(3.943)
Turto/įsipareigojimų pokytis		
Įsiskolinimų kredito įstaigoms sumažėjimas/ (padidėjimas)		323
Kitiems asmenims suteiktų paskolų sumažėjimas/ (padidėjimas)		(63.184)
Kito turto ir kito finansinio turto sumažėjimas/ (padidėjimas)		499
Įsiskolinimų kredito įstaigoms padidėjimas/ (sumažėjimas)		(13.563)
Įsiskolinimų kitiems asmenims padidėjimas/ (sumažėjimas)		31.557
Likvidumo fondo padidėjimas/ (sumažėjimas)		(496)
Gautos (grąžintos) lėšos verslumo skatinimo fondo programai		5.092
Kitų įsipareigojimų (padidėjimas)/sumažėjimas		(191)
Grynieji pinigų srautai iš įprastinės veiklos prieš pelno mokestį		(37.644)
Sumokėtas pelno mokestis		(135)
Grynieji pinigų srautai iš įprastinės veiklos		(37.779)
Investicinė veikla		
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimas	18, 19	(892)
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto pardavimas		119
Ilgalaikio investicinio turto pardavimas		785
Skolos vertybinių popierių įsigijimas		(36.919)
Skolos vertybinių popierių išpirkimas		46.182
Nuosavybės vertybinių popierių įsigijimas		(1.000)
Nuosavybės vertybinių popierių išpirkimas		19
Grynieji pinigų srautai iš investicinės veiklos		8.294
Finansinė veikla		
Narių įmokėti pagrindiniai pajai	25	244
Nariams išmokėti pagrindiniai pajai	25	(142)
Narių įmokėti papildomi pajai	25	8.340
Nariams išmokėti papildomi pajai	25	(10.639)
Grynieji pinigų srautai iš finansinės veiklos		(2.197)
Pinigų ir jų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas)		(31.682)
Pinigų ir jų ekvivalentų likutis laikotarpio pradžioje		60.529
Pinigų ir jų ekvivalentų likutis laikotarpio pabaigoje:		28.847
Pinigai kasose ir korespondentinė sąskaita Lietuvos banke	14	24.453
Lėšos bankų korespondentinėse sąskaitose	15	4.394

Apskaitos principai ir kitos pastabos, pateiktos 11 – 50 puslapiuose, yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

Finansinės ataskaitos, pateiktos 7 – 50 puslapiuose, buvo pasirašytos 2019 m. balandžio 26 d.

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

	Pas- ta- bos	Pajinis kapitalas					Rezervi- nis ka- pitalas ir kiti re- zervai	Atsar- gos ka- pitalas	Finansi- nio turto perkai- navimo rezer- vas	Nepas- kirstyta- sis pelnas (nuosto- liai)	Iš viso:
		Pa- grin- diniai	Papil- domi tvarūs	Papil- domi netva- rūs	Privi- legi- juoti	Grą- žintini					
Likutis 2018 m. sausio 1 d.		4.086	25.947	11.182	-	130	3.158	1.460	591	(9.059)	37.495
Ataskaitinio lai- kotarpio gryna- sis pelnas (nuostoliai)		-	-	-	-	-	-	-	-	1.211	1.211
Kitos bendrosios pajamos		-	-	-	-	-	-	-	(285)	-	(285)
Bendrųjų pa- jamų iš viso		-	-	-	-	-	-	-	(285)	1.211	926
Narių naujų pajų įsigijimas	25	244	8.314	-	26	-	-	-	-	-	8.584
Nariams grąžinti pajai ir įskaity- mas į atsargos kapitalą	25	(142)	(3.249)	(7.790)	-	323	-	78	-	-	(10.780)
Nepaskirstytų nuostolių dengi- mas	25	-	-	-	-	-	(249)	(1.315)	-	1.564	-
Sudaryti rezervai	25	-	-	-	-	-	712	-	-	(712)	-
Likutis 2018 m. gruodžio 31 d.		4.188	31.012	3.392	26	453	3.621	223	306	(6.996)	36.225

Apskaitos principai ir kitos pastabos, pateiktos 11 – 50 puslapiuose, yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

Finansinės ataskaitos, pateiktos 7 – 50 puslapiuose, buvo pasirašytos 2019 m. balandžio 26 d.

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1 PASTABA BENDROJI INFORMACIJA

Lietuvos centrinė kredito unija (toliau - LCKU) buvo užregistruota LR įmonių rejestre 2002 m. balandžio 22 d. Lietuvos bankas 2002 m. lapkričio 28 d. išdavė LCKU licenciją vykdyti visas operacijas, nurodytas LR Centrinės kredito unijos įstatyme. LCKU pagrindinę veiklą pradėjo vykdyti 2002 m. gruodžio 2 d. LCKU įsikūrusi adresu Savanorių pr. 363, Kaunas.

Lietuvos centrinės kredito unijos grupę (toliau – Grupė), kurios specialios paskirties jungtinės (konsoliduotos) finansinės ataskaitos (toliau – finansinės ataskaitos) čia pateikiamos, sudaro LCKU, jai priklausančios kredito unijos narės, dukterinė įmonė UAB „Lirosa“ ir LCKU administruojamas stabilizacijos fondas (toliau – Grupės nariai, Grupę sudarantys subjektai).

2018 m. gruodžio 31 d. LCKU jungė 50 narių, iš jų 49 kredito unijos ir Lietuvos valstybė. Per 2018 metus nauja nare tapo naujai įsisteigusi kredito unija „Neris“. Per 2018 m. įvyko kelių kredito unijų susijungimai: Kvėdarnos kredito unija prisijungė prie Šilutės kredito unijos, Varėnos kredito unija prisijungė prie Alytaus kredito unijos. 2018 m. gruodžio 31 d. Grupei priklausančios kredito unijos yra šios:

1. „Achemos“ kredito unija
2. Alytaus kredito unija
3. Anykščių kredito unija
4. Centro kredito unija
5. Druskininkų kredito unija
6. Grigiškių kredito unija
7. Grinkiškio kredito unija
8. Jurbarko kredito unija
9. Kaišiadorių kredito unija
10. Kooperatinė bendrovė ARKU kredito unija
11. Kauno kredito unija
12. Kelmės kredito unija
13. Kėdainių krašto kredito unija
14. Klaipėdos kredito unija
15. Kauno regiono kredito unija
16. Kredito unija „Gargždų taupa“
17. Kredito unija „Germanto lobis“
18. Kredito unija „Jonavos žemė“
19. Kredito unija „Vievio taupa“
20. Kredito unija „Mėmelio taupomoji kasa“
21. Kredito unija „Moterų taupa“
22. Kredito unija „Neris“
23. Kredito unija „Magnus“
24. Kredito unija „Prienų taupa“
25. Kredito unija „Skuodo bankelis“
26. Kredito unija „Tikroji viltis“
27. Kredito unija „Sūduvos parama“
28. Kredito unija „Žemdirbio gerovė“
29. Kretingos kredito unija
30. Mažeikių kredito unija
31. Naftininkų kredito unija
32. Pagėgių kredito unija
33. Pakruojo ūkininkų kredito unija
34. Palangos kredito unija
35. Panevėžio kredito unija
36. Pasvalio kredito unija
37. Plungės kredito unija
38. Radviliškio kredito unija
39. Rokiškio kredito unija

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

- 40. Sedos kredito unija
- 41. Šeimos kredito unija
- 42. Šilutės kredito unija
- 43. Širvintų kredito unija
- 44. Tauragės kredito unija
- 45. Trakų kredito unija
- 46. Ukmergės ūkininkų kredito unija
- 47. Utenos kredito unija
- 48. Vilkaviškio kredito unija
- 49. Vilniaus kredito unija

2018 m. kovo 9 d. LCKU įsteigė patrunuojamąją įmonę UAB "Lirosa" (juridinio asmens kodas 304783301). LCKU priklauso 100 proc. patrunuojamosios įmonės akcijų. Patrunuojamosios įmonės veikla apima paslaugas kredito unijoms: paskolų pirkimą-pardavimą, skolų išieškojimo bei teisinių konsultacijų paslaugas. Įmonė įsikūrusi adresu Savanorių pr. 363, Kaunas.

LCKU savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos centrinių kredito unijų įstatymu. LCKU - tai kooperatiniais pagrindais suorganizuota, juridinių asmenų kredito unijų ir LR Vyriausybės įsteigta ir tuometinio LR Centrinės kredito unijos įstatymo nustatyta tvarka įregistruota kredito įstaiga. LCKU veikia pajinio kapitalo pagrindu ir atlieka kredito unijų likvidumo palaikymo ir mokumo atkūrimo funkcijas, kredito unijų ir kredito unijų narių pinigų pervežimo ir mokėjimo kortelių bei internetinės bankininkystės aptarnavimo operacijas, priima indėlius bei grąžintinas lėšas, teikia paskolas bei prisiima su tuo susijusią riziką ir atsakomybę. LCKU kredito unijoms taip pat teikia nefinansinės veiklos paslaugas.

Kiekviena LCKU Grupę sudaranti kredito unija yra kredito įstaiga, kuri tenkina savo narių ūkinius ir socialinius poreikius ir turi licenciją verstis, ir verčiasi indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš neprofesionalių rinkos dalyvių ir jų skolinimu, taip pat turi teisę verstis kitų Lietuvos Respublikos kreditų unijų įstatyme nustatytų finansinių paslaugų teikimu įstatyme nustatytiems asmenims ir prisiima su tuo susijusią riziką bei atsakomybę. Kredito unijos, kaip juridinio asmens, teisinė forma yra kooperatinė bendrovė. Kredito unija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymu, Lietuvos Respublikos finansų įstatigų įstatymu, Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymu bei kitais įstatymais, priežiūros institucijos priimtais teisės aktais ir savo įstatais.

Informacija apie kredito unijų narius pateikiama žemiau:

	Nariai	Asocijuoti nariai
Fiziniai asmenys	103.710	902
Juridiniai asmenys	-	3.803

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje Grupėje dirbo 487 darbuotojai.

LCKU vadovybė šias finansines ataskaitas patvirtino 2019 m. balandžio 26 d., LCKU pajininkai privalo patvirtinti finansines ataskaitas per 4 mėn. nuo finansinių metų pabaigos.

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

2 PASTABA APSKAITOS PRINCIPAI

Žemiau yra išdėstyti pagrindiniai apskaitos principai, naudoti šių finansinių ataskaitų parengimui.

Pagrindas parengimui

LCKU Grupės jungtinės (konsoliduotosios) finansinės ataskaitos yra rengiamos, remiantis Lietuvos Respublikos centrinių kredito unijų įstatyme nustatytu reikalavimu rengti tokias ataskaitas bei 2017 m. liepos 13 d. Lietuvos banko Valdybos nutarimu Nr. 03-116 dėl Centrinų kredito unijų jungtinių (konsoliduotųjų) finansinių ir priežiūros ataskaitų reikalavimų aprašo patvirtinimo. Atsižvelgiant į šiuos reikalavimus, LCKU Grupės finansinės ataskaitos yra paruoštos pagal LCKU taikomą Grupės apskaitos politiką, kurios principai yra pateikiami toliau šiose finansinėse ataskaitose. 2018 metais yra rengiamos pirmosios Grupės jungtinės (konsoliduotosios) finansinės ataskaitos. Finansines ataskaitas sudaro:

- Bendrųjų pajamų ataskaita;
- Finansinės padėties ataskaita;
- Pinigų srautų ataskaita;
- Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
- Aiškinamasis raštas.

LCKU taip pat rengia atskiras finansines ataskaitas pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje (toliau – TFAS), kurios skelbiamos Lietuvos Respublikos centrinių kredito unijų įstatyme numatytais terminais internetinėje svetainėje www.lku.lt.

Finansinės ataskaitos paruoštos remiantis istorinės savikainos pagrindu, išskyrus finansinį turtą, vertinamą tikrąja verte, ir išvestines finansines priemones, vertinamas tikrąja verte.

Ataskaitos yra parengtos remiantis veiklos tęstinumo principu. LR Seimui 2016 m. birželio 30 d. priėmus kredito unijų veiklą reguliuojančių įstatymų pakeitimus, LCKU ir jos narės kredito unijos įžengė į pereinamąjį laikotarpį, po kurio (nuo 2018 01 01) kredito unijų sektorius pradėjo veikti pagal naujas taisykles. Naujosios teisės aktų nuostatos, pakeisdamos buvusį sektoriaus reguliavimą, sustiprino jo kooperatinius ryšius ir apribojo perteklinę kredito unijų sektoriaus riziką.

Sumos šiose finansinėse ataskaitose yra pateiktos EUR, kuri yra LCKU Grupės funkcinė bei pateikimo valiuta.

Dėl atskirų sumų apvalinimo iki tūkstančių eurų lentelėse skaičiai gali nesutapti, tokios apvalinimo paklaidos šiose finansinėse ataskaitose yra nereikšmingos.

Grupės finansinių ataskaitų jungimas (konsolidavimas)

Grupės finansinių ataskaitų jungimui (konsolidavimui) naudojama to paties atskaitinio laikotarpio Grupę sudarančių subjektų finansinė informacija (atskiros kiekvieno Grupę sudarančio nario finansinės ataskaitos).

Atskiros kredito unijos narės veiklos rezultatai į jungtines (konsoliduotąsias) finansines ataskaitas įtraukiami nuo tos dienos, kai kredito unija tampa LCKU nare pagal LR Centrinų kredito unijų įstatymo nuostatas. Jeigu kredito unija išstoja iš LCKU, jos rezultatai į jungtines (konsoliduotąsias) finansines ataskaitas įtraukiami iki išstojimo dienos.

Patronuojamosios įmonės (dukterinės įmonės) yra visos įmonės (įskaitant specialios paskirties įmones), kurias kontroliuoja grupė. Patronuojamosios įmonės finansinė informacija visiškai konsoliduojama nuo datos, kai Grupė įgyja šios įmonės kontrolę ir nebekonsoliduojama nuo datos, kai ši kontrolė prarandama. Grupė kontroliuoja įmonę, kai ji gali arba turi teisę gauti kintamą grąžą iš dalyvavimo įmonėje ir gali naudotis savo galia valdyti įmonę, kad paveiktų grąžos dydį. Laikoma, kad kontrolė egzistuoja tada, kai patronuojančioji įmonė turi teisę vadovauti atitinkamai patronuojamosios įmonės veiklai, kuri daro didelę įtaką jų grąžai, turi teisę gauti kintamą grąžą iš investicijos į patronuojamąją įmonę ir turi galią daryti įtaką patronuojamajai įmonei, kad nulemtų patronuojančios įmonės gaunamos grąžos sumą.

Stabilizacijos fondas įtraukiamas į jungtines ataskaitas už visą atskaitinį laikotarpį.

Jungtinių (konsoliduotų) finansinių ataskaitų rengimo metu visi vienodi (pagal turinį) atskirų kredito unijų, LCKU, patronuojamosios įmonės ir stabilizacijos fondo balansiniai, pelno (nuostolių) ir kitų bendrųjų pajamų straipsniai yra agreguojami. Agregavus straipsnius, atliekami tarpusavio sandorių ir balansinių likučių tarp grupės subjektų eliminavimai:

LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

- Eliminuojama centrinės kredito unijos pajinio kapitalo ir kiekvienos kredito unijos investicijų į centrinės kredito unijos pajinį kapitalą vertė, įskaitant ir susijusių specialiųjų atidėjinių Centrinės unijos pajams, sumas, apskaitytas atskirose kredito unijose;
- Eliminuojama Centrinės unijos investicijos vertė į Centrinės unijos patronuojamąją įmonę ir patronuojamosios įmonės įstatinis kapitalas;
- Eliminuojami Centrinės kredito unijos įsipareigojimai stabilizacijos fondui ir atskirų kredito unijų išlaidos, mokant įmokas į šį fondą, praėjusių laikotarpių įmokos į stabilizacijos fondą eliminuojamos per praėjusių laikotarpių nepaskirstytąjį rezultatą (t.y. iš einamojo laikotarpio rezultatų eliminuojamos tik einamojo laikotarpio įmokos į stabilizacijos fondą);
- Eliminuojamos tarpusavio paskolos ir kitos gautinos sumos (įskaitant sukauptas palūkanas), einamosios sąskaitos ir terminuotieji indėliai (įskaitant sukauptas palūkanas), kitas turtas ir kiti įsipareigojimai, likvidumo palaikymo fondo sąskaitos;
- Eliminuojamos tarpusavio pajamų ir išlaidų sumos (palūkanų pajamos ir sąnaudos, komisiniai mokesčiai, kitos pajamos ir sąnaudos);
- Jei tam tikras straipsnis (sąskaita) naudojamas tik tarpusavio sandorių ar balansinių likučių atvaizdavimui, šios sumos eliminuojamos.

Taip pat peržiūrimi visi kiti balansiniai, pelno (nuostolio) ir kitų bendrųjų pajamų straipsniai, siekiant identifikuoti juose galimai apskaitytas tarpusavio sandorių ir balansinių likučių sumas, kurias reiktų eliminuoti.

Kadangi kredito unijos, atsižvelgiant į jas reglamentuojančių įstatymų reikalavimus, ir patronuojamoji įmonė apskaitai taiko Lietuvos Respublikos verslo apskaitos standartų reikalavimus, jų finansinė informacija yra perskaičiuojama, kad atitiktų LCKU Grupės taikomus apskaitos principus, kurie toliau pateikiami šiose finansinėse ataskaitose.

Perskaičiuojant finansinę informaciją, svarbu atsižvelgti, kad perskaičiuojamos sumos atitiktų ataskaitinį laikotarpį, kuriam rengiamos finansinės ataskaitos, t. y. pelno (nuostolio) ir kitų bendrųjų pajamų straipsniai atspindėtų atitinkamo ataskaitinio laikotarpio ekonominę veiklą ar jiems priklausančius perskaičiavimo rezultatus.

Atliekant perskaičiavimą pirmąjį kartą (pirmieji metai, kai rengiamos jungtinės (konsoliduotosios) finansinės ataskaitos, yra 2018 metai; palyginamieji duomenys jose nėra pateikiami), identifikuoti perskaičiavimo rezultatai, nepriklausantys ataskaitiniam laikotarpiui (t.y. 2018 metams), atvaizduojami per praeitų metų nepaskirstytąjį rezultatą, siekiant parodyti teisingus ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatus.

Apibendrinti atliekami kredito unijų, sudarančių LCKU, finansinės informacijos perskaičiavimai (ar neperskaičiavimai) dėl atitikimo LCKU Grupės apskaitos politikai, kurios esminiai principai yra išdėstyti toliau, yra tokie:

- Grupės narių grynųjų pinigų kasose straipsniai neperskaičiuojami, įvertinus, kad nėra skirtumų tarp taikomų Grupės narių ir LCKU Grupės apskaitos principų šioje srityje.
- Lėšos einamosiose sąskaitose ir terminuoti indėliai kitose kredito įstaigose neperskaičiuojami, įsitikinus, kad yra tinkamai sukauptos palūkanos taikant efektyviają palūkanų normą, tačiau vertinami tikėtinai kredito nuostoliai pagal 9 TFAS „Finansinės priemonės“.
- Investicijos į nuosavybės ir skolos vertybinius popierius perskaičiuojamos dėl:
 - o Tinkamo investicijų į nuosavybės ir skolos vertybinius popierius klasifikavimo pagal 9 TFAS „Finansinės priemonės“;
 - o Tinkamo paskesnio vertinimo pagal peržiūrėtą klasifikavimą pagal 9 TFAS „Finansinės priemonės“. Atitinkamai daromos korekcijos perkeliant pelną (nuostolius) į perkainojimo rezervą ir / ar atliekant kitas reikalingas korekcijas. Taip pat daromos korekcijos dėl tikėtinų kredito nuostolių atvaizdavimo pagal 9 TFAS „Finansinės priemonės“;
 - o Įsitikinama, kad vertybinių popierių rinkos vertė, kai jie vertinami tikrąja verte, yra nustatyta pagal LCKU Grupės apskaitos principus;
 - o Įsitikinama, kad vertybiniai popieriai, apskaitomi amortizuota savikaina, apskaitomi pagal 9 TFAS „Finansinės priemonės“ reikalavimus;
 - o Vertybinių popierių korekcijos atliekamos pagal kiekvieną atskiro grupės nario turimą vertybinių popierių poziciją.
- Paskolos (suteiktos ar pirktos) ir gautinos sumos perskaičiuojamos dėl:
 - o Tinkamo jų klasifikavimo pagal 9 TFAS „Finansinės priemonės“;

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

- Tinkamo paskesnio vertinimo pagal 9 TFAS „Finansinės priemonės“ dėl efektyvios palūkanų normos pritaikymo;
- Tinkamo paskesnio vertinimo pagal 9 TFAS „Finansinės priemonės“ dėl tikėtino kreditų nuostolių atvaizdavimo. Atsižvelgiant į 2017 m. liepos 13 d. Lietuvos banko valdybos 2017 m. nutarime Nr. 03-116 dėl Centrinės kredito unijų jungtinių (konsoliduotųjų) finansinių ir priežiūros ataskaitų reikalavimų aprašo patvirtinimo numatytą išimtį, 2018 m. gruodžio 31 d. atskirų Grupės narių kredito unijų tikėtini kredito nuostoliai vertinami ne pagal 9 TFAS reikalavimus, tačiau vertinami kredito unijų suteiktų paskolų vertės sumažėjimo sumą (sudarytus specialiuosius atidėjinius), išskyrus paskolų, kurioms yra sudaryti 100 proc. specialieji atidėjiniai, apskaičiuotą vadovaujantis Kredito unijų paskolų vertinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos banko valdybos 2009 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. 38 „Dėl Kredito unijų paskolų vertinimo taisyklių patvirtinimo“, padidinant 10 proc.
- Paskolų portfelio korekcijos atliekamos jungtiniu (konsoliduotu), o ne atskirų Grupės narių, mastu.
- Ilgalaikis materialus ir nematerialus turtas perskaičiuojamas dėl:
 - Nusidėvėjimui ar amortizacijai taikomų Grupės apskaitos politikos nuostatų neatitinkančių terminų ar metodo;
 - Nustatyto, bet neapskaityto vertės sumažėjimo, jei toks būtų;
 - Klasifikavimo – peržiūrima, ar nėra reikšmingo nuomojamo turto trečioms šalims, kuris turėtų būti klasifikuojamas kaip investicinis turtas grupės finansinėse ataskaitose.
- Už skolas perimtas turtas perskaičiuojamas peržiūrint jo vertinimo principų tinkamumą atskirose grupės narėse ir klasifikavimo tinkamumą, priklausomai nuo perimto turto pobūdžio ir tikslų;
- Atidėtojo pelno mokesčio turtas ir įsipareigojimai iš esmės nėra perskaičiuojami, jei jie yra skaičiuojami atskiroje Grupės narėje, nebent būtų nustatyta skirtumų ar jų atsirastų, atlikus kitus perskaičiavimus. Tuo atveju, jei grupės narys neskaičiuoja atidėtojo pelno mokesčio turto ar įsipareigojimų (neskaičiavimas leidžiamas pagal Lietuvos Respublikos verslo apskaitos standartų nuostatas priklausomai nuo kredito unijos aktyvų dydžio), toks skaičiavimas atliekamas jungtinių (konsoliduotųjų) finansinių ataskaitų rengimo metu. Taip pat papildomai vertinamas vertės sumažėjimo poreikis Grupės nariuose apskaitytam ar naujai apskaičiuotam atidėtojo pelno mokesčio turtui, priklausomai nuo jo realizavimo galimybių.
- Kito turto ir kitų įsipareigojimų perskaičiavimas atliekamas, jei nustatoma neatitikimų su Grupės apskaitos principais atskirų Grupės narių finansinėse ataskaitose (kitam turtui taip pat vertinami tikėtini kredito nuostoliai, jei atitinkamiems straipsniams jame taikomi 9 TFAS „Finansinės priemonės“ reikalavimai). Bet kuriuo atveju, perskaičiavimas tokiems straipsniams neatliekamas, jei sumos yra nereikšmingos ir atitinkamai perskaičiavimo įtaka būtų nereikšminga.
- Su einamaisiais mokesčiais (iš esmės ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčiu) susiję straipsniai neperskaičiuojami.
- Priimtų terminuotųjų indėlių ir einamųjų sąskaitų straipsniai neperskaičiuojami, jei įsitikinama, kad tinkamai kaupiamos palūkanos ir nėra kitų galimų neatitikimų.
- Gautų paskolų straipsniai neperskaičiuojami, jei jiems tinkamai taikoma efektyvi palūkanų norma palūkanų kaupimui (ir nėra kitų priežasčių perskaičiuoti pagal galiojančių sutarčių sąlygas).
- Sukaupytų išlaidų straipsniai (įskaitant atostogų rezervą) neperskaičiuojami, tačiau siekiama įsitikinti, kad visi reikalingi sukaupimai yra apskaityti.
- Nuosavo kapitalo straipsniai neperskaičiuojami, tačiau įsitikinama dėl tinkamo jų atvaizdavimo Grupės finansinėse ataskaitose.
- Palūkanų pajamų ir palūkanų išlaidų straipsniai perskaičiuojami dėl tinkamo efektyvios palūkanų normos taikymo. Perskaičiavimas atliekamas segmentuojant portfelį, jei neįmanoma įvertinti įtakos atskirai finansinei priemonei.
- Pelnas (nuostoliai) dėl vertybinių popierių perskaičiuojami pagal aukščiau minėtą skolos ir nuosavybės vertybinių popierių perskaičiavimą.
- Komisinių pajamos ir išlaidos iš esmės neperskaičiuojamos, tačiau peržiūrimos dėl tinkamo pripažinimo ir klasifikavimo pagal Grupės apskaitos principus.
- Veiklos išlaidos, kitos pajamos ir išlaidos iš esmės neperskaičiuojamos, nebent toks poreikis nustatomas atskirų kredito unijų atveju, ar atsiranda atlikus kitų straipsnių perskaičiavimus.

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

- Visos pajamų rūšys papildomai vertinamos, ar nereikia atlikti papildomų reikšmingų korekcijų dėl TFAS 15 Pajamos reikalavimų pritaikymo.

Rengiant jungtines (konsoliduotąsias) Grupės finansines ataskaitas taip pat papildomai atliekami reikšmingi apskaitiniai vertinimai grupės mastu pagal LCKU Grupės apskaitos politiką, siekiant, kad jie būtų tinkamai apskaityti ir atskleisti grupės finansinėse ataskaitose.

Perskaičiavimai neatliekami, jei sumos yra nereikšmingos Grupės finansinių ataskaitų mastu, ar numanoma perskaičiavimo įtaka nebūtų reikšminga (reikšmingai neiškreiptų Grupės finansinių ataskaitų). Perskaičiavimai neatliekami straipsniams, kurie eliminuojami jungimo (konsolidavimo) metu (ir todėl bet kuriuo atveju neturėtų įtakos Grupės finansinėms ataskaitoms).

Be aukščiau paminėtų perskaičiavimų, jungiant finansines ataskaitas, atliekami papildomi jungimo (konsolidavimo) įrašai, susiję su Grupės finansinių ataskaitų rengimu pagal LCKU Grupės apskaitos politiką (susiję ne su atskirų Grupės narių pateiktos finansinės informacijos perskaičiavimais, tačiau Grupės mastu atliekamais dvejetainiais įrašais ar reikšmingais apskaitiniais vertinimais pagal LCKU apskaitos politiką).

Sujungus visus panašius pagal turinį ir pobūdį Grupės narių turto, įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo straipsnius, panašias Grupės narių pajamų ir išlaidų sumas, atlikus įrašus konsolidavimo dokumente dėl tarpusavio sandorių ir balansinių likučių eliminavimų, Grupės narių finansinės informacijos perskaičiavimo ir kitų konsolidavimo įrašų Grupės mastu, sudaromos atitinkamai Grupės finansinės padėties ir bendrųjų pajamų ataskaitos. Atlikus anksčiau aprašytus veiksmus taip pat analogiškai sudaromos jungtinės (konsoliduotosios) pinigų srautų ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos.

Užsienio valiutų perskaičiavimas

Sandoriai užsienio valiuta apskaityti pagal oficialius valiutų kursus, galiojančius keitimo dieną: pelnas ir nuostolis, atsiradęs įvykdžius šias operacijas bei perskaičius užsienio valiuta įvertintus piniginius turto bei įsipareigojimų likučius vietine valiuta, apskaitomas bendrųjų pajamų ataskaitoje. Metų pabaigoje likučiai užsienio valiuta perkainojami metų pabaigoje galiojusi kursu.

Pajamų ir sąnaudų pripažinimas

Efekttyvios palūkanų normos metodo taikymas

Palūkanų pajamos ir sąnaudos pripažįstamos, taikant efektyvios palūkanų normos (EPN) metodą. Efektyvi palūkanų norma tiksliai diskontuoja būsimus piniginių mokėjimų arba įplaukų srautus per numatomą finansinio instrumento galiojimo laikotarpį arba trumpesnį periodą (iki sekančio perkainavimo) iki finansinio turto arba įsipareigojimų apskaitinės vertės. EPN (ir amortizuota turto savikaina) apskaičiuojama atsižvelgiant į tarp sutarties šalių sumokėtus ar gautus mokesčius, kurie yra sudedamoji EPN, operacijų savikainos ir visų kitų premijų ar diskontų dalis.

Palūkanų ir panašios pajamos ir sąnaudos

Grupė apskaičiuoja palūkanų pajamas, taikydama finansinio turto EPN, išskyrus LCKU nuvertėjusį turtą, bendrajai balansinei vertei.

LCKU atveju, kai finansinis turtas tampa nuvertėjęs ir todėl yra laikomas 3 lygio (paaiškinta toliau) finansiniu turtu, LCKU apskaičiuoja palūkanų pajamas, taikydama EPN grynajai amortizuota savikaina vertinamo finansinio turto vertei. Jeigu finansinis turtas vėl tampa veiksnus ir nebėra nuvertėjęs, LCKU grįžta prie palūkanų pajamų skaičiavimo nuo bendrosios balansinės vertės.

Nusipirktam arba suteiktam dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės finansiniam turtui (angl. *POCI*) LCKU skaičiuoja palūkanų pajamas, apskaičiuodama dėl kredito pakoreguotą faktinių palūkanų normą ir taikydama šią normą amortizuotai finansinio turto savikainai. Dėl kredito pakoreguota faktinių palūkanų norma yra palūkanų norma, kuri pradinio pripažinimo momentu diskontuoja tikėtinus grynuosius pinigų srautus (įskaitant tikėtinus kredito nuostolius) iki tokio turto amortizuotos savikainos.

Komisinių mokesčių pajamos ir sąnaudos

Komisinių mokesčių sąnaudos yra pripažįstamos, kai patiriamos. Komisinių mokesčių pajamos iš operacijų yra pripažįstamos, kai atliekama susijusi operacija, išskyrus komisinius, kurie yra efektyvios palūkanų normos sudedamoji dalis.

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

Kitos pajamos pagal sutartis su klientais

15 TFAS "Pajamos pagal sutartis su klientais"

15 TFAS nustato penkių pakopų modelį, pagal kurį yra pripažįstamos pajamos, atsirandančios iš sutarčių su klientais, ir reikalauja, kad pajamos būtų pripažįstamos suma, atspindinčia atlygį, kurį ūkio subjektas tikisi gauti už klientui parduotas prekes ar suteiktas paslaugas.

15-asis TFAS reikalauja, kad ūkio subjektai vertintų ir priimtų sprendimus, atsižvelgdami į visus svarbius faktus ir aplinkybes, pritaikydami kiekvieną modelio pakopą sutartims su savo klientais. Standartas taip pat apibrėžia papildomų išlaidų, susijusių su sutarties sudarymu, ir išlaidų, tiesiogiai susijusių su sutarties vykdymu, apskaitą.

Pajamos pagal sutartis su klientais

Grupė kitoms finansų įstaigoms taip pat teikia nefinansinės veiklos paslaugas – daugiausia IT palaikymo ir kitas paslaugas.

Pajamos pagal sutartis su klientais pripažįstamos, kai paslaugų kontrolė pereina klientui, ta suma, kurią Grupė tikisi gauti mainais už paslaugas. Grupė nustatė, kad kontroliuoja paslaugas prieš jas perduodama klientui, todėl Grupė veikia kaip pagrindinė pajamų sandorio šalis.

Grupė teikia savo paslaugas arba atskirai, arba kartu apjungdama į bendrą paketą. Kompleksinių paslaugų sutartys susideda iš kelių veiklos įsipareigojimų, nes pažadai suteikti kiekvieną paslaugą gali būti atskiri bei atskirai identifikuojami. Atitinkamai, Grupė paskirsto sandorio kainą, remdamasi santykinėmis atskirų paslaugų pardavimo kainomis.

Grupė svarsto, ar sutartyje yra kitų pažadų, kurie yra atskiri veiklos įsipareigojimai, ir kuriems turi būti priskirta tam tikra sandorio kainos dalis (pvz., suteiktos garantijos).

Be to, vadovybė atsižvelgia į kitų dalykų poveikį pajamų pripažinimui, tokių kaip reikšmingų finansavimo komponentų buvimas, apmokėjimą negrynaisiais pinigais ir klientui mokėtinas sumas.

Sandorio kaina priskirtina dar neįvykdytam veiklos įsipareigojimui nėra atskleista šiose finansinėse ataskaitose, nes Grupė turi teisę į atlygį iš kliento tokiai sumai, kuri teisingai atitinka klientui suteiktų paslaugų vertę iki balanso datos.

Sutarties turtas – sukauptos pajamos

Sutarties turtas yra teisė į atlygį mainais už paslaugas, kurios buvo perduotos klientui.

Jei Grupė suteikia paslaugas klientui prieš jam sumokant ar prieš mokėjimo terminą, turtas pagal sutartį yra apskaitomas ta suma, kuri yra lygi uždirbtam sąlyginiam atlygiui.

Kitos gautinos sumos

Kitos gautinos sumos atspindi Grupės teisę į uždirbtą atlygį, kuri yra besąlyginė (t. y. atlygis, be jokių išimčių, turi būti sumokamas po sutarto termino).

Sutarties įsipareigojimas – gauti išankstiniai apmokėjimai

Sutarties įsipareigojimas yra pareiga suteikti paslaugas klientui už kurias jau buvo gautas atlygis (arba atlygio suma yra gautina). Jei klientas sumoka prieš Grupei suteikiant paslaugas, įsipareigojimas pagal sutartį pripažįstamas, kai apmokėjimas yra gautas. Įsipareigojimai pagal sutartį yra pripažįstami pajamomis, kai Grupė įvykdo sutartines prievolės.

Sutarties su klientu sudarymo arba sutarties įvykdymo išlaidos

Grupės patirtoms išlaidoms, kurios tenkina kapitalizavimo kriterijus, taikomos ilgalaikio materialiojo turto apskaitos taisyklės. Kitos išlaidos yra pripažįstamos einamojo laikotarpio sąnaudomis, nes nesitikima, kad bus susigrąžintos.

Pelno mokestis

Vadovaujantis LR pelno mokesčio įstatymu Grupės nariams taikomas 5 proc. arba 15 proc. pelno mokesčio tarifas. Lietuvos Respublikoje registruotoms įmonėms taikomas standartinis pelno mokesčio tarifas yra 15%. Grupės narių, kuriuose vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius neviršija 10 žmonių ir mokestinio laikotarpio pajamos neviršija 300 000 eurų, pirmojo mokestinio laikotarpio apmokestinamasis pelnas apmokestinamas taikant 0 procentų mokesčio tarifą, kitų mokestinių laikotarpių apmokestinamasis pelnas – taikant 5 procentų mokesčio tarifą. Mokestiniai veiklos nuostoliai gali būti perkelti į ateinančius laikotarpius neribotą laikotarpį, jei įmonės veikla, dėl kurios šie nuostoliai atsirado, nėra keičiama, išskyrus tuos atvejus, kai vienetą veiklos nebetęsia dėl

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

nuo jo nepriklausančių priežasčių. Nuostoliai dėl vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių perdavimo gali būti perkeltami neribotą laikotarpį. Nuostoliai dėl vertybinių popierių ir/ar išvestinių finansinių priemonių pardavimo gali būti perkeltami 5 vienus paskui kitus einančius metus ir naudojami tik apmokestinamoms pajamoms, gautoms iš panašios veiklos, mažinti. Nuo 2014 m. sausio 1 d. perkeliama ataskaitomų mokestinių nuostolių, išskyrus mokestinius nuostolius Grupės narių, kurių apmokestinamasis pelnas apmokestinamas taikant 5 procentų mokesčio tarifą, suma negali būti didesnė kaip 70 proc. ataskaitinių metų apmokestinamo pelno sumos. Atidėtas pelno mokestis apskaitomas taikant įsipareigojimų metodą visiems laikiniams skirtumams, susidarantiems tarp turto ir įsipareigojimų mokestinės bazės pagrindo ir jų apskaitinės vertės finansinių ataskaitų sudarymo tikslais. Atidėtas pelno mokestis yra paskaičiuojamas naudojant mokesčio tarifus ir panaudojimo proc., galiojančius ar patvirtintus finansinės padėties ataskaitos sudarymo dieną ir kuriuos tikimasi taikyti atidėto pelno mokesčio turto realizavimo ar atidėtų mokesčių įsipareigojimų įvykdymo laikotarpiu.

Pagrindiniai laikinieji skirtumai atsiranda dėl finansinio turto perkainavimo bei sukauptų sąnaudų. Tarifai, galiojantys ar patvirtinti finansinės padėties ataskaitos sudarymo dieną yra naudojami atidėto pelno mokesčio paskaičiavimui. Tačiau atidėtas pelno mokestis nėra apskaitomas, jeigu jis atsiranda turto ar įsipareigojimų pirminio pripažinimo ne dėl verslo sujungimo metu ir jeigu operacijos atlikimo metu neįtakoja nei apskaitos nei apmokestinamojo pelno ar nuostolių.

Kai apskaičiuojamas bendras atidėtųjų mokesčių turtinis likutis, jis pripažįstamas finansinėse ataskaitose tik ta dalimi, kurio realizavimas, vadovybės nuomone, yra tikėtinas.

Atidėtų mokesčių turtas (arba įsipareigojimas), tenkantis vertybinių popierių, apskaitomų tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas, perkainavimui, taip pat yra apskaitomas per kitas bendrąsias pajamas.

Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigai ir pinigų ekvivalentai apima sumas, kurių galiojimo trukmė yra trumpesnė nei 3 mėnesiai nuo jų įsigijimo dienos. 2018 m. gruodžio 31 d. pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro grynieji pinigai bei korespondentinės sąskaitos Lietuvos banke ir komerciniuose bankuose.

Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai

Finansinė priemonė – tai bet kuri sutartis, dėl kurios pas vieną ūkio subjektą atsiranda finansinis turtas, o pas kitą – finansinis įsipareigojimas ar nuosavybės priemonė.

Pirminio pripažinimo momentas

Finansinis turtas ir įsipareigojimai, išskyrus paskolas ir gautinas sumas iš klientų ir įsipareigojimus klientams, iš pradžių pripažįstami atsiskaitymo dieną. Paskolos ir gautinos sumos iš klientų pripažįstami, kai lėšos perduamos į klientų sąskaitas. Įsipareigojimai klientams pripažįstami, kai lėšos perduamos Grupei.

Pirminis pripažinimas ir vertinimas

Finansinio turto priskyrimas atitinkamai grupei pirminio pripažinimo metu priklauso nuo sutartinių finansinio turto pinigų srautų savybių ir verslo modelio, apibrėžiančio finansinio turto valdymą. Išskyrus kitas gautinas sumas, kurios neturi reikšmingo finansavimo komponento, Grupė pirminio pripažinimo metu finansinį turtą įvertina tikrąja verte, pridėjus, kai finansinis turtas nėra apskaitomas tikrąja verte per pelną ar nuostolius, sandorio išlaidas. Kitos gautinos sumos, į kurias neįtrauktas reikšmingas finansavimo komponentas, yra vertinamos pagal 15-ojo TFAS nustatytą sandorio kainą.

Tam, kad finansinis turtas būtų priskiriamas ir vertinamas amortizuota savikaina arba tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas, pinigų srautai atsirandantys iš finansinio turto turi būti tik pagrindinės sumos ir palūkanų mokėjimai (angl. *SPPI*) nuo pagrindinės neįvykdytos sumos. Šis vertinimas vadinamas SPPI testu ir atliekamas kiekvienai finansinei priemonei.

Finansinio turto valdymo modelis nurodo kaip valdomas finansinis turtas, kad šis generuotų pinigų srautus. Verslo modelis nustato, ar pinigų srautai bus gaunami renkant sutartinius pinigų srautus, parduodant šį finansinį turtą ar naudojant abu variantus. Detaliau apie verslo modelį ir SPPI testą paaiškinta toliau.

Finansinio turto ir įsipareigojimų grupės

Grupė visą savo finansinį turtą grupuoja, vadovaudamasi verslo valdymo modeliu ir turto sutartinėmis sąlygomis, įvertinamą:

- amortizuota savikaina;

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

- tikrąją vertę, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis;
- tikrąją vertę, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais.

Grupė klasifikuoja ir vertina išvestines finansines priemones ir investicijas į kolektyvinio investavimo subjektus tikrąją vertę per pelną arba nuostolius. Grupė gali priskirti ir kitas finansines priemones prie vertinamų tikrąją vertę per pelną arba nuostolius, jei taip iš esmės sumažinami vertinimo ar pripažinimo neatitikimai (kitais vadinami apskaitos neatitikimais).

Finansiniai įsipareigojimai, išskyrus paskolų įsipareigojimus ir finansines garantijas, yra vertinami amortizuota savikaina arba tikrąją vertę per pelną arba nuostolius, kai jie yra išvestinės finansinės priemonės arba laikomi prekybai, arba yra priskirti vertinamiems tikrąją vertę.

Gautinos sumos iš kredito įstaigų, suteiktos paskolos ir gautinos sumos iš kitų klientų, finansinės investicijos vertinamos amortizuota savikaina

Grupė vertina paskolas ir gautinas sumas iš kredito įstaigų, paskolas ir gautinas sumas iš kitų klientų ir kitas finansines investicijas amortizuota savikaina, tik jei tenkinamos abi šios sąlygos:

- finansinis turtas laikomas pagal verslo valdymo modelį, kurio tikslas - laikyti finansinį turtą siekiant surinkti sutartyje numatytus pinigų srautus; ir
- dėl sutartinių finansinio turto sąlygų nustatytais datomis gali atsirasti tik pinigų srautai, kurie yra pagrindinės sumos ir pagrindinės neįvykdytos sumos palūkanų mokėjimai.

Verslo valdymo modelio įvertinimas

Grupė nustato savo verslo modelį tokiu lygiu, kuris geriausiai atspindi tai, kaip ji valdo finansinio turto grupes, siekdama savo verslo tikslų. Grupės verslo modelis nėra vertinamas pagal atskirus instrumentus, bet aukštesniu, t. y. agreguotų portfelių lygmeniu ir yra pagrįstas tokiais veiksniais kaip:

- a) kaip vertinami verslo valdymo modelio rezultatai ir pagal jį laikomas finansinis turtas, kaip apie juos pranešama vadovybei;
- b) rizika, turinti įtakos verslo modelio rezultatams (ir pagal tą verslo modelį laikomam finansiniam turtui), pirmiausia, kaip ta rizika valdoma; ir
- c) kaip atlyginama verslo valdytojams (pvz., kuo – valdomo turto tikrąją vertę ar surinktais sutartyje numatytais pinigų srautais – grindžiamas atlyginimas);
- d) tikėtinas pardavimų dažnumas, vertė ir laikas taip pat yra svarbūs vertinimo aspektai.

Verslo valdymo modelio vertinimas grindžiamas pagrįstai tikėtiniais scenarijais, neatsižvelgiant į „blogiausio atvejo“ ar „streso atvejo“ scenarijus. Jei pinigų srautai po pirminio pripažinimo yra realizuojami kitais nei Grupės pradiniai lūkesčiai, Grupė nekeičia likusio finansinio turto tame verslo modelyje klasifikavimo, bet atsižvelgia į tokią informaciją vertindama naujai suteiktą ar naujai įsigytą finansinį turtą.

SPPI (angl. solely payments of principal and interest) testas

Antruoju savo grupavimo proceso etapu Grupė įvertina finansinio turto sutartines sąlygas, kad nustatytų, ar jie atitinka SPPI testą. Tam, kad finansinis turtas būtų priskiriamas ir vertinamas amortizuota savikaina arba tikrąją vertę per kitas bendrąsias pajamas, pinigų srautai atsirandantys iš finansinio turto turi būti tik pagrindinės sumos ir palūkanų mokėjimai (SPPI) nuo pagrindinės neįvykdytos sumos. Šis vertinimas vadinamas SPPI testu ir atliekamas kiekvienai finansinei priemonei.

Pagrindinė suma yra finansinio turto tikroji vertė pirminio pripažinimo metu. Palūkanas sudaro atlygis už pinigų laiko vertę, su pagrindine nepadengtąja suma susijusią kredito riziką tam tikru laikotarpiu ir už kitą pagrindinę skolinimo riziką ir sąnaudas, taip pat pelno maržą.

Dėl sutartinių sąlygų, kuriomis priimama didesnė nei *de minimis* rizika arba dėl kurių atsiranda sutartinių pinigų srautų, nesusijusių su pagrindinės sumos ir pagrindinės nepadengtosios sumos palūkanų mokėjimais, finansinis turtas turi būti vertinamas tikrąją vertę per pelną arba nuostolius.

Išvestinės finansinės priemonės

Išvestinės finansinės priemonės pradžioje pripažįstamos tikrąją vertę sutarties dėl išvestinės priemonės sudarymo dieną, o vėliau iš naujo vertinamos tikrąją vertę. Tikrosios vertės nustatomos remiantis rinkoje stebimais duomenimis ir taikant vertinimo modelius. Visos išvestinės finansinės priemonės klasifikuojamos kaip turtas, jeigu jų tikroji vertė yra teigiama, ir kaip įsipareigojimai, jeigu jų tikroji vertė yra neigiama.

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

Tam tikros išvestinės priemonės, įterptos į kitas finansines priemones, pavyzdžiui, palūkanų normos žemutinės ir / ar viršutinės ribos nustatymo galimybė gaunant ar suteikiant paskolą, yra laikomos atskiromis išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, jeigu jų ekonominės savybės ir rizika nėra glaudžiai susijusios su pagrindinės išvestinės finansinės priemonės sutarties ekonominėmis savybėmis ir rizika ir pagrindinės finansinės priemonės sutartis nėra vertinama tikrąja verte per pelną (nuostolius). Šios įterptosios išvestinės finansinės priemonės apskaitomos atskirai tikrąja verte, o tikrosios vertės pasikeitimai pripažįstami pelne (nuostoliuose).

Pirminio išvestinės priemonės atskyrimo metu atitinkama suma kredituojamas gautos ir arba suteiktos paskolos likutis ir ji tampa paskolos apskaičiuotosios palūkanų normos dalimi, o įterptoji išvestinė priemonė finansinių ataskaitų dieną apskaitoma atskirai tikrąja verte, o tikrosios vertės pasikeitimai pripažįstami pelne (nuostolyje).

Grupė apskaito išvestines finansines priemones, jas atskirdama nuo pagrindinės sutarties, įterptas į finansinius įsipareigojimus ir nefinansines pagrindines sutartis. Finansinis turtas, neišskiriant įterptinės išvestinės finansinės priemonės, klasifikuojamas pagal verslo valdymo modelio ir SPPI vertinimą kaip nurodyta aukščiau.

Skolos finansinės priemonės, apskaitomos tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas

Grupė taiko turto grupę pagal 9-ąją TFAS - skolos finansinių priemonių, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas per kitas bendrąsias pajamas, kai tenkinamos abi šios sąlygos:

- Priemonė laikoma pagal verslo modelį, kurio tikslas yra pasiekiamas, tiek renkant sutartinius pinigų srautus, tiek ir parduodant finansinį turtą;
- Finansinio turto sutartinės sąlygos atitinka SPPI testą.

Vėliau finansiniai instrumentai, apskaitomi tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas, yra vertinami tikrąja verte, o pelnas ar nuostoliai atsirandantys dėl tikrosios vertės pokyčių pripažįstami kitose bendrosiose pajamose. Palūkanų pajamos ir pelnas (nuostoliai) iš valiutos kurso pasikeitimo pripažįstami per pelną (nuostolius) taip pat, kaip ir finansinio turto, vertinamo amortizuota savikaina, atveju. Skolos priemonių, vertinamų tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas, tikėtinų kredito nuostolių vertinimo principai pateikiami toliau. Kai Grupė turi daugiau negu vieną investiciją į tą patį vertybinį popierių, laikoma, kad pirmiau realizuojama anksčiau įsigyta investicija. Nutraukus šių skolos priemonių pripažinimą sukauptas pelnas ar nuostoliai anksčiau pripažinti per kitas bendrąsias pajamas, perklasifikuojami į pelną (nuostolius).

Finansiniai įsipareigojimai

Skolintos lėšos iš pradžių pripažįstamos tikrąja verte, kurią sudaro grynoji gautų lėšų suma, atskaičiavus sando-riui sudaryti patirtas sąnaudas. Vėliau skolintos lėšos apskaitomos amortizuota savikaina, kuri skaičiuojama atsižvelgiant į visas nuolaidas ar premijas, ir sąnaudas, kurios yra sudėtinė efektyvios palūkanų normos dalis. Skolintos lėšos pripažįstamos atsiskaitymo momentu.

Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai, apskaitomi tikrąja verte per pelną ar nuostolius

Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai šioje kategorijoje yra tie, kurie nėra skirti prekybai ir buvo vadovybės priskirti apskaityti per pelną ar nuostolius pirminio pripažinimo metu arba privalomai vertinami tikrąja verte pagal 9 TFAS. Vadovybė gali priskirti priemonę į apskaitomą per pelną ar nuostolius pradinio pripažinimo metu tik, kai įvykdomas vienas iš toliau nurodytų kriterijų. Toks priskyrimas nustatomas atskirų instrumentų lygmeniu:

- priskyrimas pašalina arba žymiai sumažina vertinimo ar pripažinimo neatitikimą, kuris kitu atveju atsirastų vertinant turtą ar įsipareigojimus arba pripažįstant jų pelną ar nuostolius kitu būdu;

Arba

- įsipareigojimai yra finansinių įsipareigojimų grupės, kurie yra valdomi ir jų rezultatai vertinami tikrąja verte, remiantis dokumentais pagrįsta rizikos valdymo ar investavimo strategija;

Arba

- įsipareigojimai, kuriuose yra vienas ar daugiau įterptųjų išvestinių finansinių priemonių, išskyrus atvejus, kai jie iš esmės nekeičia pinigų srautų, kylančių iš sutartinių įsipareigojimų, arba be gilesnės analizės tampa aišku, kad panašios priemonės atveju įterptinės išvestinės finansinės priemonės (priemonių) atskyrimas nuo pagrindinės sutarties yra negalimas.

Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai vertinami tikrąja verte per pelną ar nuostolius apskaitomi finansinės padėties ataskaitoje tikrąja verte. Tikrosios vertės pokyčiai apskaitomi pelne (nuostoliuose), išskyrus įsipareigojimų, priskirtų vertinamiems tikrąja verte per pelną (nuostolius), tikrosios vertės pokyčius dėl pasikeitusios Grupės kredito rizikos. Tokie pokyčiai apskaitomi per kitas bendrąsias pajamas ir vėliau nėra perklasifikuojami į pelną ar nuostolius. Palūkanos, uždirbtos ar patiriamos dėl priemonių priskirtų vertinti tikrąja verte per pelną ar nuostolius, yra kaupiamos ir pripažįstamos atitinkamai palūkanų pajamomis arba palūkanų sąnaudomis, taikant efektyviają

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

palūkanų normą ir atsižvelgiant į visas nuolaidas / premijas ir 9 TFAS reikalavimus tenkinančias sandorio išlaidas, kurios yra neatsiejama priemonės dalis. Palūkanos, gautos už turtą, kurį privaloma vertinti tikrąja verte per pelną ar nuostolius, yra apskaitomos taikant sutartines palūkanas. Dividendų pajamos iš nuosavybės priemonių, vertinamų tikrąja verte per pelną ar nuostolius, yra apskaitomos pajamose, kai įgyjama teisė į dividendus.

Grupė suteikia kreditavimo įsipareigojimus. Kreditavimo įsipareigojimai yra įsipareigojimai, pagal kuriuos Grupė privalo suteikti klientui paskolą iš anksto nustatytais sąlygomis.

Kreditavimo įsipareigojimų nominali sutartinė vertė, kai paskola, dėl kurios buvo susitarta suteikti, atitinka rinkos sąlygas, nėra įtraukiama į finansinės padėties ataskaitą, tačiau yra atskleidžiama aiškinamajame rašte.

Finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų perklasifikavimas

Grupė neperklasifikuoja finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų po jų pirminio pripažinimo, išskyrus išskirtines aplinkybes, kuriomis Grupė įsigyja, realizuoja ar nutraukia tam tikrą verslo dalį. Finansiniai įsipareigojimai niekada neperklasifikuojami.

Finansinio turto ir įsipareigojimų pripažinimo nutraukimas

a) Pripažinimo nutraukimas dėl esminio sąlygų pakeitimo

LCKU nutraukia finansinio turto, pvz., klientui suteiktos paskolos, pripažinimą, kai sąlygos buvo persvarstytos tiek, kad ji iš esmės tampa nauja paskola, o skirtumas pripažįstamas pripažinimo nutraukimo pelnu ar nuostoliu tai daliai, kuriai nebuvo apskaityti nuostoliai dėl vertės sumažėjimo. Naujai pripažintos paskolos klasifikuojamos kaip 1 lygio (paaiškinama toliau) paskolos tikėtinų kredito nuostolių vertinimo tikslais, nebent naujoji paskola būtų laikoma suteiktu dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės finansiniu turtu (angl. *POCI*).

Vertindama, ar nutraukti suteiktos paskolos pripažinimą, be kita ko, LCKU svarsto šiuos veiksnius:

- paskolos valiutos pasikeitimas;
- nuosavybės požymių atsiradimas;
- sandorio šalies pasikeitimas;
- ar pakeitimas yra toks, kad priemonė nebeatitiktų SPPI testo kriterijų.

Jei dėl pakeitimo reikšmingai nepasikeičia pinigų srautai, toks pakeitimas nereiškia turto pripažinimo nutraukimo. Remiantis pinigų srautų, diskontuotų pagal pradinę EPN, pasikeitimu, LCKU apskaito pakeitimo pelną ar nuostolius iki sumos, kuriai nėra apskaityti nuostoliai dėl vertės sumažėjimo.

b) Pripažinimo nutraukimas dėl kitų priežasčių nei esminis sąlygų pakeitimas

Finansinis turtas

Finansinio turto (arba, kai taikytina, finansinio turto dalies arba panašaus finansinio turto grupės dalies) pripažinimas yra nutraukiamas (t. y., jis yra pašalinamas iš LCKU finansinės padėties ataskaitos), kai:

- baigiasi sutartyje numatytų teisių į finansinio turto pinigų srautus galiojimo laikas; arba
- LCKU perleidžia sutartyje numatytas teises gauti finansinio turto pinigų srautus; arba prisiima prievolę be reikšmingo uždelsimo sumokėti visus gautus pinigų srautus trečiajai šaliai pagal perleidimo sutartį ir
 - a) LCKU perleidžia iš esmės visą su perduoto finansinio turto nuosavybe susijusią riziką ir naudą; arba
 - b) LCKU nei perleidžia, nei neišlaiko iš esmės visos su finansinio turto nuosavybe susijusios rizikos ir naudos, bet perleidžia šio finansinio turto kontrolę.

Kai LCKU perleidžia sutartyje numatytas teises gauti finansinio turto pinigų srautą arba sudaro perleidimo sutartį su trečiaja šalimi, yra vertinama, ar ir kokia apimtimi, LCKU išlaiko su šio finansinio turto nuosavybe susijusią riziką ir naudą. Kai LCKU nei perleidžia, nei neišlaiko iš esmės visos su finansinio turto nuosavybe susijusios rizikos ir naudos ir neperleidžia turto kontrolės, turtas yra ir toliau pripažįstamas ta dalimi, su kuria LCKU yra vis dar susijusi. Šiuo atveju LCKU taip pat pripažįsta susijusį įsipareigojimą. Perleistas turtas ir su juo susijęs įsipareigojimas yra vertinami remiantis teisėmis ir įsipareigojimais, kuriuos LCKU išlaikė.

Kai su LCKU susijęs perduotas turtas tampa garantija, toliau kontroliuojama dalis vertinama mažesniąja suma iš apskaitinės turto vertės, ir didžiausios numanomos sumos, kurią LCKU gali tekti sumokėti (garantijos suma).

Kitoms grupės narėms, išskyrus LCKU, čia išvardintos nuostatos dėl pripažinimo nutraukimo pagal 9 TFAS nėra taikomos, kitos grupės narės atitinkamai vadovaujasi Lietuvos Respublikos Verslo apskaitos standartų reikalavimais 2018 metais.

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

Finansiniai įsipareigojimai

Finansinio įsipareigojimo pripažinimas nutraukiamas, kai jis yra padengiamas, atšaukiamas ar baigiasi jo terminas. Kai vienas esamas finansinis įsipareigojamas pakeičiamas kitu įsipareigojimu tam pačiam skolintojui, bet iš esmės kitomis sąlygomis, arba kai esamo įsipareigojimo sąlygos iš esmės pakeičiamos, toks pokytis laikomas pirminio įsipareigojimo nutraukimu ir naujo įsipareigojimo atsiradimu. Skirtumas tarp atitinkamų balansinių verčių pripažįstamas bendrųjų pajamų ataskaitoje.

Finansinio turto vertės sumažėjimas

Tikėtinų kredito nuostolių (arba TKN) vertinimo principų apžvalga

LCKU, kaip atskiros Grupės narės, taikomas metodas:

9-ojo TFAS pritaikymas iš esmės pakeitė LCKU paskolų vertės sumažėjimo nuostolių skaičiavimo metodą, pakeisdamas 39-ajame TAS įtvirtintą patiriamų nuostolių metodą į ateitį orientuotą tikėtinų kredito nuostolių metodu. Nuo 2018 m. sausio 1 d. LCKU apskaitė visų paskolų ir kitų skolos finansinių priemonių, įskaitant kreditavimo įsipareigojimus, kurios nėra vertinamos tikrąja verte per pelną ar nuostolius, tikėtinus kredito nuostolius (toliau – finansinės priemonės). Pagal 9 TFAS tikėtini kredito nuostoliai nėra vertinami nuosavybės priemonėmis.

Tikėtinų kredito nuostolių metodas yra pagrįstas kreditų nuostoliais, kurių tikimasi, kad atsiras per visą turto galiojimo laiką (tikėtinus kredito nuostolius turto galiojimo laikotarpiu), išskyrus atvejus, kai nuo finansinio turto pripažinimo momento kredito rizika nėra padidėjusi ir tokiu atveju vertinami 12 mėnesių tikėtini kredito nuostoliai.

12 mėnesių tikėtini kredito nuostoliai yra viso galiojimo laikotarpio tikėtinų kredito nuostolių dalis, kuri atspindi tikėtinus kredito nuostolius, kurie atsiranda dėl įsipareigojimų neįvykdymo įvykių, susijusių su finansine priemone ir kurie yra galimi per 12 mėnesių nuo ataskaitinės datos.

Tiek 12 mėnesių, tiek ir galiojimo laikotarpio tikėtini kredito nuostoliai yra skaičiuojami individualiai arba kolektyviai, priklausomai nuo finansinių priemonių portfelio pobūdžio. LCKU kolektyviniu pagrindu vertinamo finansinio turto grupavimo principai paaiškinti toliau.

Kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje vertinama, ar finansinės priemonės kredito rizika nuo pradinio pripažinimo reikšmingai padidėjo, atsižvelgiant į įsipareigojimų neįvykdymo rizikos pasikeitimą per likusį finansinės priemonės laikotarpį. Šio proceso metu LCKU savo paskolas suskirsto į 1 lygio, 2 lygio ir 3 lygio paskolas ir nusipirktą ar suteiktą dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės finansinį turtą (POCI), kaip aprašyta žemiau:

- 1 lygis: Kai paskolos pirmą kartą pripažįstamos, LCKU pripažįsta 12 mėnesių tikėtinus kredito nuostolius. 1 lygio paskolos taip pat apima paskolas, kurių kredito rizika pagerėjo ir atitinkamai jos buvo perklasifikuotos iš 2 lygio.
- 2 lygis: Kai paskolos kredito rizika po pradinio pripažinimo momento reikšmingai padidėjo, LCKU prisipažįsta paskolos galiojimo laikotarpio tikėtinus kredito nuostolius. 2 lygio paskolos taip pat apima paskolas, kurių kredito rizika pagerėjo ir paskola buvo perklasifikuota iš 3 lygio.
- 3 lygis: paskolos, kurios laikomos nuvertėjusiomis paskolomis. LCKU prisipažįsta galiojimo laikotarpio tikėtinus kredito nuostolius.
- POCI: įsigytas ar suteiktas dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės finansinis turtas yra finansinis turtas, kuris yra nuvertėjęs pradinio pripažinimo metu. POCI turtas yra apskaitomas tikrąja verte pirminio pripažinimo metu ir palūkanų pajamos vėliau pripažįstamos pagal kredito pakoreguotą efektyviąją palūkanų normą. Tikėtini kredito nuostoliai yra apskaitomi tik tiek, kiek pasikeičia tikėtini kredito nuostoliai po pirminio pripažinimo.

Finansinio turto, dėl kurio LCKU neturi pagrįstų lūkesčių atgauti visą turtą ar jo dalį, bendroji dalis yra sumažinama. Tai yra laikoma finansinio turto (daliniu) pripažinimo nutraukimu.

Tikėtinų kredito nuostolių skaičiavimas

LCKU apskaičiuoja tikėtinus kredito nuostolius, remdamasi tikimybėmis įvertintais scenarijais, kad būtų galima įvertinti numatomus grynuosius pinigų srautų trūkumus, diskontuotus apytiksle EPN. Pinigų srautų trūkumas yra skirtumas tarp pinigų srautų, kurie turėtų būti sumokėti LCKU pagal sutartį, ir pinigų srautus, kuriuos LCKU tikisi gauti.

Pagrindiniai naudojami elementai, skaičiuojant tikėtinus kredito nuostolius, yra šie:

- PD (angl. *probability of default*) – kreditinių įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė.
- EAD (angl. *exposure at default*) - skolinimo pozicijos dydis įsipareigojimų neįvykdymo momentu (pagrindinė kredito dalis ir sukauptos palūkanos).

LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

- LGD (angl. *loss given default*) – kreditinių įsipareigojimų neįvykdymo sąlygotas nuostolis, apskaičiuotas LCKU grupės istoriniais 2009-2017 metų duomenimis. Jis pagrįstas sutartinių pinigų srautų skirtumu nuo to, kiek skolininkas tikisi gauti, įskaitant bet kokio užstato realizavimą.

Apskaičiuodama tikėtinus kredito nuostolius, LCKU atsižvelgia į tris scenarijus:

- ekonominio nuosmukio scenarijus (pesimistinis) – prognozuojami nepalankūs makroekonominiai pokyčiai, neigiamai paveikiantys skolininkų galimybes vykdyti kreditinius įsipareigojimus;
- labiausiai tikėtinas – daroma prielaida, kad ateities makroekonominiai pokyčiai atitiks Lietuvos Banko skelbiamas naujausias ekonomines prognozes;

optimistinis – daroma prielaida, kad teigiami makroekonominiai pokyčiai bus aukštesni nei Lietuvos Banko skelbiamos naujausios ekonominės prognozės.

2018 m. scenarijams taikomi svoriai yra atitinkamai 15%, 70% ir 15%. Scenarijų svoriai keičiami priklausomai nuo makroekonominių prognozių. Kiekvienas iš šių scenarijų yra susijęs su skirtingais PD ir LGD. Išskyrus atnaujinamojo kredito priemonės, maksimalus laikotarpis, kuriuo nustatomi kredito nuostoliai, yra finansinės priemonės sutartinis (galiojimo) laikotarpis, nebent LCKU turi teisėtą teisę jį atgauti anksčiau.

Nuostoliai dėl vertės sumažėjimo ir atstatymo yra apskaitomi ir atskleidžiami atskirai nuo pakeitimo pelno ar nuostolių, kurie yra apskaitomi kaip finansinio turto bendrosios balansinės vertės koregavimas.

Individualus ir kolektyvinis vertinimas

LCKU skolinimo pozicijos gali būti vertinamos individualiai arba kolektyviai:

- individualus TKN vertinimas – tikėtinų kredito nuostolių vertinimo metodas, kai skolinimo pozicijai TKN nustatomi individualiai, pagal numatytus scenarijus sudarytus tikėtinus kredito grąžinimo grafikus ir jų tikimybes.
- kolektyvus TKN vertinimas – tikėtinų kredito nuostolių vertinimo metodas, kai finansinių priemonių TKN nustatomi pagal bendrai skolininkų segmentui (skolinimo pozicijų atveju) arba homogeninės grupės pogrupiui (skolos VP atveju), kuriam priskirta finansinė priemonė, nustatytus atitinkamus PD, LGD ir EAD parametrus ($TKN = EAD \times PD \times LGD$, vertinant pagal skirtingus scenarijus ir jų svorius).

Skolos vertybinių popierių TKN nustatomi pagal oficialiai skelbiamus Moody's (ar kitų viešai prieinamus ir patikimus duomenis skelbiančių institucijų) PD ir LGD (ar tiesiog atgavimo koeficientų) duomenis.

Individualus vertinimas bendru atveju taikomas reikšmingoms skolinimo pozicijoms ir visoms skolinimo pozicijoms kitoms kredito įstaigoms.

Skolos priemonių vertinamų tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas tikėtinų kredito nuostolių apskaita

Tikėtini kredito nuostoliai skolos priemonėms, vertinamoms tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas nesumažina šių finansinių priemonių apskaitinės vertės finansinės padėties ataskaitoje, kuri išlieka įvertinta tikrąja verte. Vietoj to, suma, lygi nuostoliams, kurie atsirastų, jei turtas būtų įvertintas amortizuota savikaina, pripažįstama per kitas bendrąsias pajamas kaip sukauptas vertės sumažėjimas, tuo pačiu atitinkamą sumą apskaitant per pelną (nuostolius). Sukaupti nuostoliai, pripažinti per kitas bendrąsias pajamas, yra perklasifikuojami į pelną (nuostolius) turto pripažinimo nutraukimo metu.

Nusipirkto ar suteikto dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės finansinio turto (POCI) tikėtinų kredito nuostolių apskaita

POCI finansiniam turtui LCKU pripažįsta sukauptus tikėtinų kredito nuostolių pokyčius nuo pradinio vertės sumažėjimo pripažinimo.

Atnaujinamojo kredito priemonės

LCKU produktų pasiūla apima tokias atnaujinamojo kredito priemones kaip kredito linijos. LCKU skaičiuoja tikėtinus kredito nuostolius per laikotarpį, kuris atspindi LCKU lūkesčius dėl klientų elgesio, jų įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę ir būsimą LCKU riziką mažinančias priemones, kurios galėtų apimti atnaujinamojo kredito priemonių limitų sumažinimą arba atšaukimą. Remiantis ankstesne patirtimi ir LCKU lūkesčiais, laikotarpiai, per kuriuos LCKU apskaičiuoja šių produktų tikėtinų kredito nuostolių parametrus, yra tokie patys kaip ir kitoms priemonėms.

Atliekamas nuolatinis vertinimas, ar atnaujinamojo kredito priemonių kredito rizika reikšmingai padidėjo. Palūkanų norma, naudojama tikėtinų kredito nuostolių diskontavimui, apskaičiuojama pagal vidutinę efektyvią palūkanų normą, kuri, kaip tikimasi, bus taikoma per numatomą atnaujinamojo kredito priemonių galiojimo laikotarpį. Tikėtinų kredito nuostolių apskaičiavimas, įskaitant numatomo galiojimo laikotarpio ir diskonto normos apskaičiavimą,

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

atliekamas individualiu pagrindu, atsižvelgiant į tai, kad LCKU atveju, tai daugiausia yra kredito linijos, suteiktos kitoms kredito įstaigoms.

Į ateitį orientuota informacija

Savo tikėtinų kredito nuostolių modeliuose LCKU remiasi įvairiapuse informacija, įskaitant ir į ateitį orientuota informacija, tokia kaip bendrojo vidaus produkto (BVP) augimas ir nedarbo lygis. Istorinių 2009 - 2017 m. LCKU grupės skolininkų segmentų PD yra koreguojami metinių BVP pokyčių / nedarbo lygio pokyčių duomenų pagrindu (sudaromos lygtys, kurios naudojamos tolimesniam PD prognozavimui).

LCKU kiekvieną ketvirtį seka faktinius nedarbo lygio ir BVP pokyčių rodiklius bei Lietuvos banko prognozes ir vertina jų pokyčių įtaką atitinkamų skolininkų segmentų kreditingumui. Tęstinis nedarbo lygio augimas ir/ar nei-giamas BVP pokytis, viršijantis LCKU nusistatytas ribines vertes, yra laikomas išankstiniu galimo skolininkų kre-ditingumo blogėjimo signalu. Nedarbo lygiui ir/ar BVP pokyčiui viršijus ribines vertes, koreguojami scenarijų svoriai bei prognozinės PD struktūros.

Kitų Grupės narių taikomi metodai:

Kaip nurodyta aukščiau, dėl tikėtinų kredito nuostolių vertinimo, kitų grupės narių atžvilgiu yra taikoma išimtis: pagal 2017 m. liepos 13 d. Lietuvos banko valdybos 2017 m. nutarime Nr. 03-116 dėl Centrinų kredito unijų jungtinių (konsoliduotųjų) finansinių ir priežiūros ataskaitų reikalavimų aprašo patvirtinimo numatytą išimtį, 2018 m. gruodžio 31 d. atskirų Grupės narių kredito unijų tikėtinai kredito nuostoliai vertinami ne pagal 9 TFAS reikala-vimus, tačiau vertinami kredito unijų suteiktų paskolų vertės sumažėjimo sumą (sudarytus specialiuosius atidėji-nius), išskyrus paskolų, kurioms yra sudaryti 100 proc. specialieji atidėjiniai, apskaičiuotą vadovaujantis Kredito unijų paskolų vertinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos banko valdybos 2009 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. 38 „Dėl Kredito unijų paskolų vertinimo taisyklių patvirtinimo“, padidinant 10 proc.

Kredito unijų paskolos yra vertinamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais, Lietuvos Banko valdybos nutarimais, kredito unijos paskolų vertinimo taisyklėmis, kredito unijos finansinės skolininko būklės vertinimo tvarka ir Verslo apskaitos standartais.

Paskolos vertinamos ne rečiau kaip kartą per mėnesį. Kredito unija paskolų vertinimo metu nustato, ar nebuvo nuostolio įvykių ir ar paskolos vertė nesumažėjo. Atsižvelgus į vertinimo rezultatus, paskola priskiriama atitinkamai paskolų rizikos grupei.

Paskolos, įvertinus riziką, grupuojamos į penkias grupes. Atsižvelgus į paskolos rizikos grupę, kredito unijos val-dybos patvirtinti ir finansinėse ataskaitose taikyti tikėtinai paskolos apskaitinės vertės dalies sumažėjimo dydžiai pateikti lentelėje:

Paskolų rizikos grupė	Apskaitinės vertės sumažė-jimo dydis proc. 2018 m.
standartinė (1 rizikos grupė)	0
galimos rizikos (2 rizikos grupė)	5
padidintos rizikos (3 rizikos grupė)	25
abejotina (4 rizikos grupė)	50
nuostolinga (5 rizikos grupė)	100

Paskolų vertės sumažėjimas skaičiuojamas atsižvelgiant į paskolų rizikos grupę (tikėtiną atgauti paskolos apskai-tinės vertės dalį) ir užtikrinimo priemonę (užtikrinimo priemonės pinigų srautą). Apskaičiuojant užtikrinimo priemo-nės pinigų srautą taikoma diskonto norma.

Bendrai visų Grupės narių taikomi principai:

Užtikrinimo priemonių vertinimas

Siekdama sumažinti finansinio turto kredito riziką, Grupė siekia, kai tik įmanoma, naudoti užtikrinimo priemones. Užtikrinimo priemonės gali būti įvairios, tokios kaip pinigai, vertybiniai popieriai, akredityvai / garantijos, nekilno-jamasis turtas, gautinos sumos, atsargos, kitas nefinansinis turtas ir pan.

Užtikrinimo priemonė (nebent ji būtų perimta) nėra apskaitoma Grupės finansinės padėties ataskaitoje, tačiau užtikrinimo priemonės tikroji vertė turi įtakos tikėtinų kredito nuostolių apskaičiavimui TKN vertinimo atveju. Pap-rastai užtikrinimo priemonių tikroji vertė vertinama paskolos suteikimo metu ir vėliau reguliariai pakartotinai per-vertinama. Išsami informacija apie įvairias Grupės turimas užtikrinimo priemones pateikiama Kredito rizikos val-dymo dalyje toliau.

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

Kai tik įmanoma, Grupė naudoja aktyvios rinkos duomenis, kad įvertintų finansinį turtą, laikomą užtikrinimo priemonėmis. Kitas finansinis turtas, neturintis lengvai nustatomų rinkos verčių, vertinamas naudojant modelius. Nefinansinės užtikrinimo priemonės, pavyzdžiui, nekilnojamas turtas, vertinamas remiantis trečiųjų šalių, pvz. turto vertintojų, duomenimis, vidiniais Grupės vertinimais arba remiantis būsto kainų indeksais.

Už skolas perimtas turtas

Grupė nustato, ar perimtą turtą galima geriausiai panaudoti savo veiklos tikslams, ar jis turėtų būti parduodamas. Turtas, kuris gali būti panaudojamas savo veiklai, perkeliamas į atitinkamą turto grupę mažesniaja iš turto perėmimo vertės ar apskaitinės turto užtikrintos finansinės priemonės vertės. Turtas, kurį numatoma parduoti, yra perkeliamas į turto, skirtą pardavimui kategoriją, ir vertinamas tikrąja verte (jei finansinis turtas) arba tikrąja verte, atėmus pardavimo sandorio išlaidas (jei nefinansinis turtas). Turtas taip pat gali būti apskaitomas kaip investicinis turtas ar atsargos, jei atitinka investicinio turto ar atsargų apibrėžimus. 2018 m. gruodžio 31 d. visas už skolas perimtas turtas buvo apskaitytas kaip investicinis turtas. Šiam investiciniam turtui buvo skaičiuojamas nusidėvėjimas, jei turtas buvo pradėtas naudoti, t.y. nuomoti trečiosioms šalims, kitu atveju turtas nenudėvimas.

Nurašytas finansinis turtas

Finansinis turtas yra nurašomas arba iš dalies, arba visas tik tada, kai Grupė nebesitiki atgauti jokių su turtu susijusių sumų ir atitinkamai nebevykdo turto išieškojimo veiksmų. Jei nurašoma suma yra didesnė už sukauptą tikėtiną kredito nuostolių sumą, skirtumas laikomas papildomu vertės sumažėjimu nuo bendros balansinės vertės. Bet kokie vėlesni nurašyto finansinio turto atgavimai yra apskaitomi kaip kreditiniai įrašai vertės sumažėjimo sąnaudose bendrųjų pajamų ataskaitoje.

Pertvarkytos ir restruktūrizuotos paskolos

Kartais Grupė, reaguodama į skolininko finansinius sunkumus, neperima užtikrinimo priemonių ar kitais būdais jų nerealizuoja, tačiau suteikia nuolaidas ar pakeičia pradines paskolų sutarčių sąlygas.

Grupė laiko paskolą restruktūrizuota, kai tokie pakeitimai yra atliekami dėl dabartinių ar tikėtinų skolininko finansinių sunkumų, ir Grupė nebūtų atlikusi tokių pakeitimų, jei skolininkas būtų finansiškai pajėgus. Veiksniai, rodantys finansinius sunkumus, apima įsipareigojimų nevykdymą arba reikšmingus kitus Kredito rizikos skyriaus pastebėjimus skolininko atžvilgiu. Restruktūrizavimas gali apimti mokėjimo termino pratęsimą ir naujas paskolos sutarties sąlygas. Grupės politika yra tinkamai stebėti visas restruktūrizuotas paskolas, kad būtų užtikrinta, jog ateiityje mokėjimai ir toliau bus vykdomi.

LCKU atveju, sprendimai dėl pripažinimo nutraukimo ir klasifikavimas tarp 2 ir 3 lygių nustatomi kiekvienu konkrečiu atveju atskirai. Jei šių procedūrų metu nustatomi nuostoliai, susiję su paskola, tokia paskola yra laikoma nuvertėjusia 3 lygio restruktūrizuota paskola, kol nėra atgauti visi jos pinigų srautai arba paskola nurašoma. Kai paskola buvo persvarstyta arba pakeista, bet nenutrauktas jos pripažinimas, LCKU taip pat pakartotinai įvertina, ar reikšmingai padidėjo kredito rizika. LCKU taip pat svarsto, ar tokia paskola turi būti klasifikuojama kaip 3 lygio finansinis turtas. Jei paskola buvo pertvarkyta, ji tokia išlieka visą 12 mėnesių trukmės stebėsenos laikotarpį, per kurį skolininkas turi įvykdyti tam tikras sąlygas, kad būtų perkeltas į žemesnės rizikos lygį. Jei paskolos sutarties sąlygų pakeitimai yra reikšmingi, paskolos pripažinimas nutraukiamas, kaip buvo paaiškinta aukščiau. Kitos Grupės narės šių nuostatų pagal 9 TFAS 2018 m. gruodžio 31 d. netaikė.

Materialusis ilgalaikis turtas

Materialusis ilgalaikis turtas apskaitomas įsigijimo verte, sumažinta sukaupto nusidėvėjimo ir vertės sumažėjimo suma. Nusidėvėjimo sąnaudos pripažįstamos lygiomis dalimis kas mėnesį, kurį turtas pradedamas naudoti, atsižvelgiant į naudingą turto tarnavimo laiką, išskyrus atvejus, kai nusidėvėjimo sąnaudos įtraukiamos į kito turto pasigaminimo savikainą. Materialusis turtas amortizuojamas tiesiniu būdu. Turto naudojimo laikotarpiai yra tokie: pastatai – 25 metai, lengvieji automobiliai – 6 metai, baldai – 6 metai, kompiuterinė įranga - 3 metai, kita – nuo 3 iki 5 metų.

Kai turto balansinė vertė didesnė už jo apskaičiuotą atsiperkamąją vertę, šio turto balansinė vertė nedelsiant nurašoma iki jo atgautinos vertės. Materialusis ilgalaikis turtas yra peržiūrimas siekiant įvertinti, ar jo vertė nėra sumažėjusi, kai tam tikri įvykiai ar aplinkybių pasikeitimas rodo, kad atsiperkamoji vertė yra mažesnė. Pelnas arba nuostolis iš materialiojo ilgalaikio turto pardavimo yra nustatomas remiantis jo balansine verte ir įtraukiamas į bendrųjų pajamų ataskaitą.

Kiekvieną ataskaitinę datą turto likutinės vertės ir naudingo tarnavimo laikotarpiai yra peržiūrimi ir, reikalui esant, atitinkamai keičiami.

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

Remonto ir priežiūros išlaidos pripažįstamos sąnaudomis bendrųjų pajamų ataskaitoje tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kai jos patiriamos. Vėliau patiriamos išlaidos pridedamos prie turto apskaitinės vertės arba pripažįstamos kaip atsikiras turtas tik tuo atveju, jeigu tikėtina, kad ateityje Grupė iš šio turto gaus ekonominės naudos ir šio turto savikaina gali būti patikimai įvertinta.

Nematerialusis turtas

Nematerialusis turtas apskaitomas įsigijimo (pasigaminimo) verte, sumažinta sukauptos amortizacijos ir vertės sumažėjimo suma. Nematerialusis turtas amortizuojamas tiesiniu būdu per 3 – 5 metų numatomą naudojimo laikotarpį.

Kai turto balansinė vertė didesnė už jo apskaičiuotą atsiperkamąją vertę, šio turto balansinė vertė nedelsiant nurašoma iki jo atsiperkamosios vertės. Nematerialiojo ilgalaikio turto vertė peržiūrima siekiant įvertinti ar jo vertė nėra sumažėjusi, kai tam tikri įvykiai ar aplinkybių pasikeitimas rodo, kad atsiperkamoji vertė yra mažesnė nei apskaityta.

Grupės viduje sukurtas nematerialiojo turto pasigaminimo savikaina yra suma išlaidų, kurios buvo patirtos nuo tos datos, kai nematerialusis turtas pirmą kartą atitiko nematerialiojo turto pripažinimo kriterijus. Išlaidos, tiesiogiai priskiriamos unikaliam programinei įrangai, kontroliuojamai Grupės, projektuoti bei testuoti yra pripažįstamos nematerialiuoju turtu tik tada, kai Grupė turi patikimų įrodymų, kad:

- techniškai įmanoma užbaigti gaminti (kurti) nematerialųjį turtą, kuris būtų tinkamas naudoti;
- ji turi techninių galimybių, finansinių ir kitų išteklių užbaigti plėtros darbus;
- ji ketina baigti gaminti (kurti) nematerialųjį turtą ir jį naudoti arba parduoti;
- ji sugebės naudoti arba parduoti nematerialųjį turtą;
- ji gali įrodyti, kaip nematerialusis turtas ateityje teiks Grupei ekonominę naudą;
- ji gali patikimai įvertinti su nematerialiojo turto pasigaminimu (sukūrimu) susijusias išlaidas.

Darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių gaminant (kuriant) turtą, darbo užmokestis ir su juo susiję mokesčiai bei kitos tiesiogiai su programinės įrangos gamyba (kūrimu) susijusios išlaidos yra priskiriamos programinės įrangos pasigaminimo (sukūrimo) savikainai, jei kuriamas turtas atitinka visas aukščiau nurodytas sąlygas.

Palaikymo ir kitos plėtros išlaidos, kurios nepriskiriamos įmonės pasigamintos (sukurtos) programinės įrangos pasigaminimo (sukūrimo) savikainai, pripažįstamos to ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis, kada jos buvo patirtos. Išlaidos, kurias Grupė pripažino sąnaudomis ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, vėliau negali būti koreguojamos ir priskiriamos programinės įrangos pasigaminimo (sukūrimo) savikainai.

Investicinis turtas

Investicijos į turtą, skirtą pajamoms iš nuomos, ir/ arba to turto vertės augimo uždirbti, ir kurio Grupė nenaudoja savo reikmėms, priskiriamas investiciniam turtui.

Grupės investicinį turtą sudaro daugiausia už skolas perimtas arba Grupės narių trečioms šalims nuomojamas turtas. Investicinis turtas yra apskaitomas įsigijimo (turto perėmimo) savikaina, sumažinta sukaupto nusidėvėjimo ir vertės sumažėjimo suma.

Nusidėvėjimo sąnaudos pripažįstamos lygiomis dalimis kas mėnesį, kurį turtas pradedamas naudoti, atsižvelgiant į naudingą turto tarnavimo laiką. Investiciniam turtui taikomas nusidėvėjimo laikotarpis yra 25 m.

Investicinis turtas yra nurašomas jį pardavus, kai jis yra nebenaudojamas, arba kai iš jo naudojimo ar pardavimo nesitikima jokios ekonominės naudos. Bet koks pelnas ar nuostoliai dėl investicinio turto nurašymo ar pardavimo yra įtraukiami į tų metų pelną (nuostolius), kuriais turtas yra nurašomas ar parduodamas.

Perkėlimai į investicinį turtą yra atliekami tada ir tik tada, kai pasikeičia turto paskirtis, savininkui nustojus naudoti turtą, išnuomojus turtą kitai šaliai pagal veiklos nuomos sutartis ar pasibaigus statyboms. Perkeliant turtą iš investicinio turto grupės, toks turtas apskaitomas jo balansine verte paskirties pasikeitimo dieną.

Nefinansinio turto vertės sumažėjimas

Turtas, kuris yra amortizuojamas/nudėvimas, tikrinamas vertės sumažėjimui nustatyti, kuomet įvykiai ar aplinkybių pokyčiai rodo, kad jo apskaitinė vertė gali būti neatgautina. Vertės sumažėjimo nuostolis yra skirtumas tarp

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

apskaitinės ir atgautinos verčių. Atgautina vertė yra laikoma ta vertė, kuri yra didesnė – turto tikroji vertė, sumažinta pardavimo išlaidomis, arba naudojimo vertė. Vertinant, kiek galėtų sumažėti vertė, turtas priskiriamas įp-laukas generuojančiam vienetui. Nefinansinis turtas, kuriam anksčiau buvo nustatytas vertės sumažėjimas, kiekvienais metais yra vertinamas ir dėl vertės sumažėjimo atstatymo.

Atidėjiniai į pensiją išeinančių darbuotojų išmokoms

Pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso reikalavimus kiekvienam darbuotojui, išeinančiam iš Grupės sulaukus pensinio amžiaus, priklauso vienkartinė 2 mėn. atlyginimo dydžio išmoka.

Įsipareigojimų darbuotojams einamųjų metų savikaina pripažįstama sąnaudomis iš karto bendrųjų pajamų ataskaitoje. Anksčiau patirtos išlaidos pripažįstamos sąnaudomis lygiomis dalimis per vidutinį laikotarpį, kol tampa privaloma mokėti išmoką. Dėl išmokų sąlygų pakeitimo (sumažinimo arba padidinimo) atsiradęs pelnas ar nuostoliai bendrųjų pajamų ataskaitoje pripažįstami iš karto.

Į pensiją išeinančių darbuotojų išmokų įsipareigojimas yra apskaičiuojamas remiantis aktuariniais įvertinimais, taikant planuojamo sąlyginio vieneto metodą. Pakartotiniai vertinimai, kuriuos sudaro aktuarinis pelnas ir nuostoliai yra iš karto pripažįstamas finansinės padėties ataskaitoje su atitinkamu debetu ar kreditu nepaskirstytame pelne kitose bendrosiose pajamose tuo laikotarpiu, kada jos patiriamos. Pakartotiniai vertinimai vėlesniais laikotarpiais neperkeliami į pelną arba nuostolius.

Įsipareigojimas fiksuojamas finansinės padėties ataskaitoje ir atspindi tų išmokų dabartinę vertę finansinės padėties ataskaitos datą. Dabartinė išmokų darbuotojams įsipareigojimų vertė nustatoma diskontuojant įvertintus būsimus pinigų srautus, remiantis Vyriausybės vertybinių popierių, išreikštų ta pačia valiuta kaip ir išmokos, ir kurių išmokėjimo laikotarpis panašus į numatomą išmokų mokėjimo laikotarpį, palūkanų norma.

Atidėjiniai į pensiją išeinančių darbuotojų išmokoms buvo apskaityti atidėjinių straipsnyje finansinės padėties ataskaitoje.

Nuosavas kapitalas

Valstybės turimi LCKU pajai

Grupės finansinėse ataskaitose Valstybės turimi LCKU pajiniai įnašai (pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. gruodžio 20 d. nutarimą Nr. 1084 „Dėl narystės Lietuvos centrinėje kredito unijoje“, kuriuo Valstybė įsigijo vieną pagrindinį ir 29 596 papildomus pajus iš centrinės unijos ir tokiu būdu suteikė 8 879 800 EUR kapitalo pagalbą, bei 2018 m. kovo 15 d. sutartį „Dėl Lietuvos centrinės kredito unijos pajų išpirkimo“ ir tolimesnius jos pakeitimus bei priedus) ar jų likutis po tarpinių grąžinimų yra apskaitomi Grupės nuosavame kapitale kaip pajinis kapitalas. Už Valstybės kapitalo pagalbą mokami aptarnavimo kaštai yra apskaitomi kaupimo principu palūkanų ir kitose panašiose sąnaudose.

Grąžintini pajai

Grąžintini pajai apskaitomi nuosavame kapitale iki jų faktinio grąžinimo kredito unijų nariams.

Svarbūs apskaitiniai vertinimai ir sprendimai

Rengiant finansines ataskaitas yra naudojami įvertinimai ir prielaidos, kurie įtakoja ataskaitose pateikiamas turto bei įsipareigojimų sumas ir galimų turto bei įsipareigojimų finansinių ataskaitų sudarymo dieną atvaizdavimą ir atvaizduotų pajamų bei sąnaudų per ataskaitinį laikotarpį dydžius. Nors šie įvertinimai yra pagrįsti geriausiu įvykių ir veiksmų vadovybės vertinimu, faktiniai rezultatai gali skirtis nuo šių įverčių.

Grupė atlieka vertinimus ir daro prielaidas, kurie turi įtakos einamaisiais ir kitais finansiniais metais apskaitomoms turto ir įsipareigojimų sumoms. Vertinimai ir sprendimai nuolat peržiūrimi ir įvertinami remiantis praeities patirtimi bei kitais veiksniais.

a) Finansinio turto vertės sumažėjimas

LCKU taikomas vertinimas:

Vertinant visų kategorijų finansinio turto vertės sumažėjimo nuostolius reikia priimti tam tikrus sprendimus: visų pirma apskaičiuojant vertės sumažėjimo nuostolius, reikia įvertinti būsimųjų pinigų srautų ir užtikrinimo priemonių vertę ir laiką bei nustatyti, ar kredito rizika reikšmingai padidėjo po pirminio pripažinimo. Tokie sprendimai atliekami atsižvelgiant į daugybę veiksnių, kurių pasikeitimai gali lemti skirtingą vertės sumažėjimo nuostolių dydį. LCKU tikėtinų kredito nuostolių skaičiavimas apima sudėtingus modelius, turinčius nemažai prielaidų dėl taikomų

LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

duomenų / įvesčių pasirinkimo ir jų tarpusavio priklausomybės. Tikėtinų kredito nuostolių modelio elementai, kurie laikomi svarbiais apskaitiniais vertinimais ir sprendimais, apima:

- skolininko būklės nustatymą ir PD priskyrimą atitinkamai skolininko būklei;
- LCKU taikomus kiekybinius ir kokybinius kriterijus (kredito rizikos indikatorius), pagal kuriuos vertinama, ar reikšmingai padidėjo kredito rizika, ir atitinkamai, ar nuostoliai turėtų būti vertinami taikant galiojimo laikotarpio, ar 12 mėnesių tikėtinus kredito nuostolius;
- finansinio turto segmentavimą, kai tikėtini kredito nuostoliai vertinami kolektyviai;
- tikėtinų kredito nuostolių modelio kūrimą, įskaitant įvairias formules ir juose naudojamų duomenų pasirinkimą;
- tarpusavio sąsajų makroekonominių scenarijų, makroekonomikos kintamųjų, tokių kaip bendrasis vidaus produktas ir nedarbo lygis, ir jų poveikio PD, EAD ir LGD nustatymą;
- į ateitį orientuotų makroekonominių scenarijų ir jų tikimybių nustatymą, siekiant įtraukti makroekonominius duomenis į tikėtinų kredito nuostolių modelį.

Tikėtinų kredito nuostolių modelis yra reguliariai peržiūrimas ir koreguojamas, atsižvelgiant į faktinių nuostolių duomenis.

Kitų Grupės narių taikomas vertinimas:

Kito finansinio turto straipsnyje parodoma gautinos sumos už kredito unijos perleistą materialųjį ir nematerialųjį turtą, biudžeto skolos kredito unijai ir kitas finansinis turtas, neparodytas kituose balanso straipsniuose. Kitos gautinos sumos ir kitas finansinis turtas pripažįstamas ir vertinamas pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nuostatas.

b) Atidėto pelno mokesčio turtas

Finansinėse ataskaitose vadovybė pripažino apskaičiuotą atidėtąjį pelno mokesčio turtą, nes vadovybės nuomone jis realizuosis dėl pagal Pelno mokesčio įstatymo nuostatas neapriboto nuostolių perkėlimo laikotarpio, tęstinės neapribotos Grupės veiklos bei numatyto Grupės narių veiklos pelningumo ateinančiais laikotarpiais. Atidėto pelno mokesčio turto panaudojimas yra pagrįstas mokestinio pelno prognozėmis.

Neapibrėžtas turtas ir įsipareigojimai

Neapibrėžti įsipareigojimai nėra apskaitomi finansinėse ataskaitose, tačiau jie yra atskleidžiami, išskyrus tuos atvejus, kai jų įtaka finansiniams rezultatams yra nereikšminga. Neapibrėžtas turtas nėra apskaitomas finansinėse ataskaitose, tačiau yra atskleidžiamas, jei iš jo yra tikimasi gauti ekonominės naudos.

Pobalansiniai įvykiai

Visi po finansinės padėties ataskaitos dienos įvykę įvykiai (koreguojantys įvykiai) yra apskaitomi finansinėse ataskaitose, jei jie susiję su ataskaitiniu laikotarpiu ir turi reikšmingos įtakos finansinėms ataskaitoms. Visi įvykiai, kurie yra reikšmingi, tačiau nėra koreguojantys įvykiai, yra atskleidžiami šių finansinių ataskaitų pastabose.

3 PASTABA TIKROJI FINANSINIO TURTO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ VERTĖ

Tikroji vertė yra kaina, kuri būtų gaunama parduodant turtą ar sumokėta už įsipareigojimų perleidimą įprastu sandoriu tarp rinkos dalyvių vertinimo datai. Tikrosios vertės nustatymas remiasi prielaida, kad turto pardavimo ar įsipareigojimų perleidimo sandoris vyksta:

- pagrindinėje turto ar įsipareigojimų rinkoje;
- nesant pagrindinės rinkos, labiausiai šiam turtui ar įsipareigojimams palankioje rinkoje.

Pagrindinė arba palankiausia rinkos turi būti prieinamos LCKU Grupei.

Finansinių įsipareigojimų ir finansinio turto, apskaitomų amortizuota savikaina, išskyrus vertybinius popierius, vertinamus amortizuota savikaina, paskolas ir gautinas sumas iš kitų asmenų, tikrosios vertės reikšmingai nesiskiria nuo balansinių verčių, nes paskolų palūkanų normos atitinka arba reikšmingai nesiskiria nuo rinkos sąlygų. Tikroji vertė parodo diskontuotą prognozuojamų būsimųjų pinigų srautų vertę. Tikėtini pinigų srautai diskontuojami naudojant apskaičiuotas svertines palūkanų normas atskiriems finansinio turto portfeliams 2018 m. gruodžio 31 d. ir taip nustatant tikrąjį finansinio turto ir įsipareigojimų vertę.

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

Vertybinių popierių, vertinamų tikrąja verte, tikroji vertė nustatoma remiantis rinkos kainomis arba tarpbankinėmis kainų kotiruotėmis. Šie vertybiniai popieriai priklauso kotiruojamų rinkos kainų grupei. Kito finansinio turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės nustatomos naudojant diskontuotų pinigų srautų modelius.

Finansinis turtas:	2018	
	Balansinė vertė	Tikroji vertė
Pinigai ir lėšos centriniame banke	24.453	24.453
Paskolos ir gautinos sumos iš kredito institucijų	5.793	5.793
Lėšos bankų korespondentinėse ir depozitinėse sąskaitose	4.394	4.394
Paskolos kredito unijoms	1.399	1.399
Paskolos ir gautinos sumos iš kitų asmenų	277.833	277.717
Vertybiniai popieriai	91.451	92.722
Vertinami tikrąja verte per bendrąsias pajamas	36.084	36.084
Vertinami amortizuota savikaina	53.284	54.555
Vertinami tikrąja verte per pelną (nuostolį)	2.083	2.083
Gruodžio 31 d.	399.530	400.685

Finansiniai įsipareigojimai:	2018	
	Balansinė vertė	Tikroji vertė
Įsiskolinimai kredito įstaigoms ir fondams	13.381	13.381
Indėliai kitiems asmenims	361.113	363.184
Indėliai fiziniams asmenims	347.932	349.973
Indėliai juridiniams asmenims	13.181	13.211
Išvestinės finansinės priemonės	7	7
Kiti finansiniai įsipareigojimai	334	334
Gruodžio 31 d.	374.835	376.906

2018 m. gruodžio 31 d. LCKU grupės turta, apskaitomą tikrąja verte, sudarė skolos vertybiniai popieriai, vertinami tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis ir kolektyvinio investavimo subjektų nuosavybės vertybiniai popieriai, vertinami tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas per pelną (nuostolį). LCKU grupės įsipareigojimus, apskaitomus tikrąja verte, sudarė išvestinės finansinės priemonės. Vertybinių popierių rinkos kainos yra nustatytos pagal kotiruojamas rinkos kainas, jei tokios kainos yra skelbiamos. Išvestinės finansinės priemonės įvertintos taikant vertinimo modelį, kurio įvestiniai duomenys stebimi aktyvioje rinkoje.

Nustatant tikrąją vertę naudojami 2 metodai – remiamasi aktyviomis rinkos kainomis bei naudojamas dabartinės vertės metodas. Nustatant tikrąją vertę naudojami skirtingų lygių duomenys:

1 lygio duomenys - tai tokio paties turto arba tokių pačių įsipareigojimų kotiruojamos kainos aktyviosiose rinkose, į kurią ūkio subjektas gali patekti vertinimo dieną;

2 lygio duomenys – tiesiogiai arba netiesiogiai stebimi turto arba įsipareigojimų duomenys, išskyrus 1 lygį;

3 lygio duomenys – nestebimi turto arba įsipareigojimų duomenys.

2018 m. gruodžio 31 d. tikrąja verte vertinamų vertybinių popierių, išskyrus kolektyvinio investavimo subjektus, tikroji vertė nustatyta remiantis aktyvios rinkos kainomis, naudojami 1 lygio duomenys. 2018 m. gruodžio 31 d. tikrąja verte vertinamų vertybinių popierių portfeliui priskirtinų kolektyvinio investavimo subjektų tikroji vertė nustatyta pagal emitento viešai skelbiamą informaciją, naudojami 2 lygio duomenys.

Kiti turto ir įsipareigojimų straipsniai finansinėse ataskaitose nėra vertinami tikrąja verte, tačiau ji yra atskleidžiama. Amortizuota savikaina vertinamų vertybinių popierių, tikroji vertė nustatyta remiantis aktyvios rinkos kainomis, naudojami 1 lygio duomenys.

Išvestinių finansinių priemonių tikroji vertė nustatyta taikant vertinimo modelį, kurio tam tikri įvestiniai duomenys stebimi aktyvioje rinkoje bei remiantis su išvestinėmis finansinėmis priemonėmis susijusio Grupės turto ir įsipareigojimų prognozėmis. Grupė naudoja *Black-Scholes* modelį kainai nustatyti. Tam tikri duomenys gaunami iš rinkos (pvz., skirtingo laikotarpio LR VVP palūkanų normos). Skaičiavimai atliekami vieną kartą metuose finansinių ataskaitų sudarymo dienai – priskiriama 3 lygiui.

Kitų turto ir įsipareigojimų įvertinimui yra naudojamas dabartinės vertės metodas, taikant aktualias diskonto normas - priskiriama 3 lygiui. 2018 m. LCKU grupėje nebuvo finansinių priemonių perklasifikavimo iš vieno lygio į kitą.

Žemiau pateiktoje lentelėje nurodyta kokio lygio duomenys buvo naudoti.

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

	2018		
Finansinis turtas:	1 lygis	2 lygis	3 lygis
Pinigai ir lėšos centriniame banke	24.453	-	-
Paskolos ir gautinos sumos iš kredito institucijų	4.394	-	1.399
Lėšos bankų korespondentinėse ir depozitinėse sąskaitose	4.394	-	-
Kredito linijos mikrokreditavimo projektui	-	-	1.399
Paskolos ir gautinos sumos iš kitų asmenų	-	-	277.717
Vertybiniai popieriai	90.639	2.083	-
Vertinami tikraja verte per kitas bendrąsias pajamas	36.084	-	-
Vertinami amortizuota savikaina	54.555	-	-
Vertinami tikraja verte per pelną (nuostolį)	-	2.083	-
Gruodžio 31 d.	119.486	2.083	279.116

	2018		
Finansiniai įsipareigojimai:	1 lygis	2 lygis	3 lygis
Įsiskolinimai kredito įstaigoms ir fondams	-	-	13.381
Indėliai	-	-	363.184
Kiti finansiniai įsipareigojimai	-	-	334
Išvestinės finansinės priemonės	-	-	7
Gruodžio 31 d.	-	-	376.906

4 PASTABA FINANSINĖS RIZIKOS VALDYMAS

Siekiant tinkamai valdyti LCKU Grupės veiklos rizikas, LCKU Grupėje vadovaujamosi LCKU stebėtojų tarybos patvirtinta LCKU Grupės veiklos rizikos valdymo strategija, kuria vadovaujasi LCKU ir visos LCKU narės kredito unijos. Pagrindinis LCKU Grupės rizikos valdymo tikslas – identifikuoti, įvertinti, riboti ir kontroliuoti įvairias rizikos rūšis plečiantis LCKU grupės veiklai bei siekiant strateginių tikslų. Bendrą priimtina LCKU grupės rizikos lygį ir rizikos valdymo limitus nustato LCKU stebėtojų taryba. LCKU valdyba atsakinga už tai, kad būtų įgyvendinta LCKU grupės veiklos rizikos valdymo strategija, kad būtų sukurta, įdiegta ir tobulinama rizikos, su kuria susiduria LCKU grupė, nustatymo, vertinimo, stebėjimo ir kontrolės sistema ir procedūros.

LCKU ir jos narės kredito unijos vadovaujasi tais pačiais rizikos valdymo standartais ir principais. LCKU grupės rizikos valdymas paremtas rizikos identifikavimu, rizikos kiekybiniu įvertinimu, ribojimas vidiniais limitais, rodikliais ir normatyvais pagal atskiras rizikos rūšis, veiklos linijas, produktus, ekonominius sektorius, priemonių siūlymu rizikai suvaldyti, kontrole ir stebėseną, ataskaitų teikimu. LCKU ir KU vadovybė yra atsakinga už rizikos valdymo politikos principų laikymąsi, o visi LCKU grupės darbuotojai jais vadovaujasi vykdydami kasdienes savo funkcijas. Kiekviena LCKU grupės narė prisiima visą atsakomybę už savo veikloje išylančias rizikas, o sprendimai priimami, vadovaujantis LCKU parengtais ir LCKU valdybos patvirtintais vieningais vidaus dokumentais. LCKU ir KU valdyba, atsižvelgiant į LCKU grupės veiklos rizikos strategijoje nustatytus LCKU grupės rizikos valdymo limitus, patvirtina atskirų rizikos rūšių ribojimui maksimalius limitus – ribinius rizikos indikatorius, kuriuos viršijus yra nustatomos rizikos valdymo priemonės. Atskirų rizikos rūšių valdymą ir vertinimą reglamentuoja atskirų rizikos rūšių LCKU, kredito unijų valdymo ir vertinimo politikos, tvarkos, kurios padeda identifikuoti, vertinti ir riboti prisiimamas rizikas, nustatant vidinius limitus, rodiklius ir normatyvus, diegiant kontrolės procedūras, kontroliuojant nustatytų limitų laikymąsi. LCKU peržiūri rizikos valdymo politikas ir sistemas reguliariai, ne rečiau kaip vieną kartą per metus, atsižvelgdama į rinkos pokyčius, naujus produktus, priežiūros institucijos reikalavimus ir vadovaujantis geriausios praktikos principais.

Strategijos pagrindinis tikslas – sėkminga tęstinė LCKU grupės veikla, kurios papildoma sąlyga yra tinkamo LCKU grupės kapitalo lygio ir likvidumo pakankamumo išlaikymas, todėl kapitalo pakankamumo vertinimo procesas (I-CAAP) ir likvidumo pakankamumo vertinimo procesas (ILAAP) yra neatskiriama LCKU grupės valdymo ir sprendimų priėmimo proceso dalis. Kapitalo pakankamumo vertinimo procesas nustato kapitalo poreikį atsižvelgiant į bendrą prisiimamos rizikos lygį ir verslo strategiją. Likvidumo pakankamumo vertinimo procesas nustato tinkamą likvidumo atsargos poreikį.

LCKU grupėje taikomos narių stebėjimo ir tikrinimo procedūros bei reguliariai (kartą per metus) atliekamas LCKU grupės testavimas nepalankiausiomis sąlygomis leidžia užtikrinti, kad potencialios grėsmės bus identifikuojamos tinkamai ir laiku.

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

Kas ketvirtį yra kontroliuojami LCKU grupės rizikos valdymo limitai, informuojama LCKU valdyba, stebėtojų taryba, supažindinami LCKU grupės narės kredito unijos apie šių limitų laikymąsi ir vykdymą.

Svarbiausios rizikų rūšys, kurias prisiima LCKU, yra kredito, rinkos, operacinė, koncentracijos ir likvidumo rizika.

Kredito rizika

Vertinant ir valdant LCKU ir jos narių kredito unijų kredito riziką, dalyvauja paskolų komitetas. Nuo 2013 m. rugsėjo mėn. LCKU papildomai pervertina LCKU narių kredito unijų paskolas pagal individualiai nustatytus limitus.

Maksimali kredito rizikos pozicija neatsižvelgiant į užtikrinimo priemones ir kitas kredito rizikos mažinimo priemones yra pateikiama žemiau:

Balansinės turto pozicijos, turinčios kredito riziką:	2018
Pinigai ir lėšos centriniame banke	24.453
Paskolos ir gautinos sumos iš kredito institucijų	5.793
Lėšos bankų korespondentinėse sąskaitose ir vienos nakties indėliai	4.394
Paskolos kredito unijoms	1.399
Kitos paskolos ir gautinos sumos	277.833
Fiziniais asmenims	223.624
Juridiniams asmenims	54.209
Vertybinių popierių	91.451
Vertinami tikraja verte per bendrąsias pajamas	36.084
Vertinami amortizuota savikaina	53.284
Vertinami tikraja verte per pelną (nuostolį)	2.083
Gruodžio 31 d.	399.530
Nebalansinės turto pozicijos, turinčios kredito riziką:	
Kreditavimo įsipareigojimai	9.374
Suteiktos garantijos	304

Įprastinėmis verslo sąlygomis LCKU grupė prisiima riziką, kad paskolų sutarčių šalys gali nepajėgti, suėjus terminui, įvykdyti savo įsipareigojimų. Kredito rizikos valdymo tikslas – minimizuoti nuostolių iš paskolų sandorių patyrimo riziką. LCKU grupės kredito unijų narių – fizinių ir juridinių asmenų pagrindiniai vertinimo kriterijai apima reputacijos, finansinio pajėgumo, verslo plano, užstato ir lėšų poreikio įvertinimą. Atliekant periodinį skolininkų būklės pervertinimą, įvertinamas jų gebėjimas įvykdyti skolinius įsipareigojimus.

LCKU grupė valdydama kredito riziką, nesuteikia ilgesnio kaip 5 metų termino paskolų, kurių tikslas – apyvartinės lėšos, vystymui ir likvidumui. Paskolų kredito unijų nariams maksimalus terminas 10 metų, atskiru LCKU valdybos sprendimu gali būti nustatomas ilgesnis terminas, būsto paskolų maksimalus terminas 30 metų.

Kiekvienos LCKU grupės narės paskolų komitetas ir/ar valdyba nagrinėjant kredito unijos paskolos paraišką ar paskolos grąžinimo laikotarpiu kilus abejonėms dėl paskolų grąžinimo gali pareikalauti paskolos užtikrinimo priemonių. Paskolų komitetas analizuoja, ar teisingai įvertintas paskolai užtikrinti įkeičiamas turtas, nagrinėja jo realizavimo galimybes paskolos negrąžinimo atveju, o taip pat įvertintina garantiją, laidavimą, paskolos patikimumą ir pakankamą apdraudimą. Užtikrinimo priemonių vertės nustatomos, remiantis LCKU patvirtintais reikalavimais.

LCKU grupėje įdiegta vieninga vidinė rizikos rodiklių valdymo, vertinimo ir reitingų sistema. Remiantis jos duomenimis bei kita informacija atliekamas pradinis ir periodinis skolininko būklės vertinimas.

Pagrindiniai skolininko būklės – kredito unijos vertinimo kriterijai, pagal kuriuos vertinama skolininko būklė prieš suteikiant paskolą ir per visą laikotarpį nuo paskolos suteikimo iki jos grąžinimo yra kredito unijos reitingas ir kredito unijos paskolų grąžinimo istorija. Pagrindiniai skolininko būklės – kredito unijos nario fizinio/juridinio asmens vertinimo kriterijai yra jo finansinis pajėgumas, reputacija, projekto verslo planas ir lėšų įsisavinimo eiga. Pagal nustatytą metodiką kiekvienas skolininko būklę įtakojantis kriterijus įvertinamas nuo "1" iki "5", kur "1" – labai gerai, "2" – gerai, "3" – patenkinamai, "4" – nepatenkinamai, "5" – blogai. Pagal nustatytą metodiką įvertinus atskirų dedamųjų svorius nustatomas skolininko būklės įvertinimas.

2018 m. gruodžio 31 d. LCKU grupėje išduotos paskolos skirstomos į šias klases: kredito linijas, per kurias ne narės kredito unijos išduoda paskolas iš verslumo skatinimo fondo ir paskolas kredito unijų (LCKU grupės narių) nariams fiziniais ir juridiniais asmenimis. Lentelėje žemiau pateikta LCKU grupės paskolų, kurios nėra nuvertėjusios, portfelio kokybė pagal paskolų klases:

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

**2018 12 31
Paskolos tikslas**

Skolininko būklė	Kredito linijos kredito unijoms	Kredito linijos fi- ziniais asme- nims	Kredito li- nijos juri- diniais asmenims	Paskolos fi- ziniais as- menims	Paskolos juridiniams asmenims	Viso
1 - labai gera	1.399	774	1.953	144.025	18.617	166.768
2 - gera	-	91	941	45.333	17.000	63.365
3 - patenkinama	-	51	88	13.418	3.020	16.577
4 - nepatenkinama	-	55	57	2.871	664	3.647
5 - bloga	-	11	274	16.995	11.595	28.875
Iš viso	1.399	982	3.313	222.642	50.896	279.232

Paskolos nėra suteikiamos, jei skolininkas neatitinka LCKU ir jos narių kredito unijų paskolų išdavimo tvarkose numatytų sąlygų. LCKU ar jos narės kredito unijos valdyba, gavusi paskolų komiteto išvadą (rekomendacijas dėl paskolos suteikimo galimybių, reikalingų užtikrinimo priemonių ir pan.), dar kartą įvertina paskolos suteikimo galimybes ir priima sprendimą dėl paskolos suteikimo.

Siekiant sumažinti kredito riziką, Lietuvos bankas yra nustatęs maksimalios pozicijos vertės vienam skolininkui normatyvą – pozicijos vertė vienam skolininkui neturi viršyti 25 proc. LCKU ar jos narės kredito unijos perskaičiuoto kapitalo. LCKU grupėje yra nustatomi vidiniai limitai atskiriems paskolų tipams ir paskolų sumoms. LCKU grupėje nustatomi ir peržiūrimi vidiniai maksimalios paskolos ir pozicijos normatyvai, kurie yra konservatyvesni nei Lietuvos banko nustatytas rodiklis. Suteikiant poziciją vertinama, ar pozicija nebus priskirta tarpusavyje susijusių asmenų grupei. 2018 m. gruodžio 31 d. didžiausia viena paskolos suma, apimanti paskolas keliems susijusiems skolininkams, traktuojamiems kaip vienas skolininkas, sudarė 3 000 tūkst. EUR, t. y. 10,78 proc. Grupės apskaičiuotojo kapitalo.

Tikėtini kredito nuostoliai LCKU vertinami pagal 9 TFAS, o atskirų kredito unijų pagal kredito unijos valdybos patvirtintas paskolų vertinimo taisykles ir verslo apskaitos standartus. LCKU grupės tikėtini kredito nuostoliai apskaičiuojami pagal atskiras unijas, kredito unijų apskaičiuotus vertės sumažėjimo nuostolius padidinant 10 proc. pagal apskaitos politikos dalyje aprašytą Lietuvos banko Valdybos nutarimą dėl jungtinių (konsoliduotųjų) finansinių ataskaitų rengimo.

Lentelėje žemiau pateikta informacija apie LCKU grupės išduotų paskolų ir gautinų sumų likučius bei vertės sumažėjimo nuostolius:

Paskolos ir gautinos sumos iš kredito institucijų	5.794
Paskolos ir gautinos sumos iš kitų asmenų ir institucijų	297.041
Fiziniais asmenimis	232.477
Juridiniams asmenims	57.657
Kitos institucijos	6.907
Iš viso suteikta paskolų	302.835
Iš viso vertės sumažėjimo nuostoliai:	(19.209)
Kredito institucijoms	(1)
Kitiems asmenims	(19.208)
Fiziniais asmenimis	(8.853)
Juridiniams asmenims	(3.448)
Kitoms institucijoms	(6.907)
Iš viso suteikta paskolų ir gautinų sumų, grynąja verte	283.626

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

Žemiau pateikiami vertės sumažėjimo nuostolių pasikeitimai per metus:

2018 m. sausio 1 d.	(20.307)
Paskolų vertės sumažėjimas	(2.397)
Paskolų vertės sumažėjimo atstatymas	1.491
Per metus nurašytos neatgautinos paskolos	1.974
2018 m. gruodžio 31 d.	(19.239)

LCKU grupėje visos paskolos (išskyrus indėlius, lėšas kitų kredito įstaigų sąskaitose, išankstinius mokėjimus, garantijas bei laidavimus) yra išduodamos kredito unijoms ne LCKU narėms ir kredito unijų nariams – fiziniams ar juridiniams asmenims – ūkininkams, uždarojioms akcinėms bendrovėms ir kooperatyvams.

2018 m. gruodžio 31 d. LCKU grupės išduotos paskolos pagal vėlavimus pateikiamos žemiau:

	Fiziniai asmenys		Juridiniai asmenys		Iš viso:
	vertė	proc.	vertė	proc.	
Nepradelstos	191.570	86%	41.031	76%	232.601
Pradelsta 1-30 dienų	22.061	10%	7.310	13%	29.371
Pradelsta 31-60 dienų	3.485	1%	1.070	2%	4.555
Pradelsta 61-90 dienų	1.726	1%	915	2%	2.641
Pradelsta daugiau nei 90 dienų	4.782	2%	3.883	7%	8.665
Iš viso:	223.624	100%	54 209	100%	277.833

Paskolos kredito unijų nariams – fiziniams ir juridiniams asmenims išduodamos tik pateikus užtikrinimo priemones, kurios atitinka LCKU grupės patvirtintus reikalavimus.

2018 m. gruodžio 31 d. Grupės suteiktų paskolų pasiskirstymas pagal užtikrinimo priemones pateikiamas lentelėje žemiau:

Paskolos užtikrintos:	Fiziniai asmenys	proc.	Juridiniai asmenys	proc.
Gyvenamosios paskirties nekilnojamu turtu	107.524	48%	12.055	22%
Komercinės paskirties nekilnojamu turtu	12.326	6%	14.017	26%
Garantijomis	9.910	4%	5.381	10%
Kitomis priemonėmis	70.690	32%	19.632	36%
Neužtikrinta dalis	23.174	10%	3.124	6%
Iš viso	223.624	100%	54.209	100%

Išduotų paskolų LCKU grupės kredito unijų nariams maksimalus terminas siekia 40 metų.

2018 m. gruodžio 31 d. Grupės suteiktų paskolų juridiniams asmenims pasiskirstymas pagal ekonominės veiklos sektorius pateikiamas lentelėje žemiau:

	2018	
	Vertė	Dalis, %
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	5.297	10%
Apdirbamoji gamyba	2.779	5%
Statyba	5.114	9%
Didmeninė ir mažmeninė prekyba	2.661	5%
Transportas ir saugojimas	2.111	4%
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla	1.847	3%
Nekilnojamo turto operacijos	5.201	10%
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	1.405	3%
Kita veikla	27.794	51%
Iš viso	54.209	100%

LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

2018 m. gruodžio 31 d. Grupės suteiktų paskolų fiziniams asmenims pasiskirstymas pagal ekonominės veiklos sektorius pateikiamas lentelėje žemiau:

	2018 Vertė	Dalis. %
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	34.839	16%
Didmeninė ir mažmeninė prekyba	94.410	42%
Kita veikla	94.375	42%
Iš viso	223.624	100%

Paskolų vertės sumažėjimas įvertinimas individualiai kiekvienai paskolai ir gautinoms sumoms, vertinamoms amortizuota savikaina ir susijusioms su kredito rizika. Laikoma, kad visų LCKU grupės vienam skolininkui suteiktų paskolų ir (arba) jo atžvilgiu prisiimtų įsipareigojimų rizika yra vienoda.

LCKU grupė registruoja nuostolio įvykius ir šiems įvykiams įvykus apskaičiuoja paskolų ir gautinų sumų vertinamų amortizuota savikaina ir susijusių su kredito rizika vertės sumažėjimo nuostolius bei teikia pasiūlymus KU valdybai dėl šių vertės sumažėjimo nuostolių patvirtinimo. LCKU grupė vertina ir galimą ankstesnių laikotarpių nuostolių, sumažėjus sumų, vertinamų amortizuota savikaina ir susijusių su kredito rizika, vertei, sumažėjimą.

Informacija dėl paskolų ir gautinų sumų vertės sumažėjimo atskleista apskaitos principuose svarbių apskaitinių vertinimų ir sprendimų dalyje.

Detali informacija apie LCKU (kaip atskiros grupės narės) tikėtinų kredito nuostolių vertinimą yra atskleidžiama atskirose LCKU 2018 m. finansinėse ataskaitose.

Įsigijami vertybiniai popieriai vertinami pagal LCKU nustatytus grupės vidinius limitus, atsižvelgiant į šalių ir ūkio subjektų reitingus pagal *Moody's* arba *S&P* agentūrų vertinimus (naudojamas naujesnis atitinkamos pozicijos reitingas). Vertybinių popierių pozicijos pagal reitingus, nustatytus minėtų išorinių vertinimo institucijų:

Reitingas				
Moody's agentūros reitingas	S&P agentūros reitingas	Vertybiniai popieriai, apskaitomi tikraja verte per kitas bendrąsias pajamas	Vertybiniai popieriai, apskaitomi amortizuota savikaina	Vertybiniai popieriai, apskaitomi tikraja verte per pelną (nuostolį)
Aaa-Aa3	AAA - AA-	-	-	-
A1-A3	A+ - A-	30.189	44.379	-
Baa1-Baa3	BBB+ - BBB-	3.284	8.905	-
Ba1-Ba3	BB+ - BB-	2.611	-	-
B1-B3	B+ - B-	-	-	-
Be reitingo		-	-	2.083
Iš viso		36.084	53.284	2.083

2018 m. gruodžio 31 d. LCKU grupė visas lėšas laikė aukšto reitingo (AAA-BBB-) bankų arba tokių bankų padalinių Lietuvoje korespondentinėse sąskaitose.

Likvidumo rizika

Įprastinėmis verslo sąlygomis LCKU grupė susiduria su galima piniginių srautų nesuderinamumo rizika. LCKU grupės likvidumo rizikos valdymo tikslas – garantuoti, kad LCKU grupė bus iki galo pajėgi vykdyti savo įsipareigojimus. Pagrindiniai likvidumo rizikos valdymo elementai apima valdybos informavimo sistemą, likvidumo valdymo kontrolę, finansavimo šaltinių diversifikavimą, numatomų įsipareigojimų planavimą, likvidumo atsargos formavimą, numatomų piniginių įplaukų/išmokų, gryniosios finansavimo spragos skaičiavimus. LCKU grupės likvidumo valdymas skirstomas į einamojo, trumpalaikio, vidutinio ir strateginio likvidumo valdymą. Likvidumo rizika valdoma vykdant LCR (padengimo likvidžiuoju turtu) normatyvą bei vidinius likvidumo normatyvus, kas mėnesį sudarant piniginių srautų ataskaitas, atliekant likvidumo rizikos testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, vertinant likvidumo atsargą, atsvaros pajėgumą, grynąją finansavimo spragą ir t.t.

Kiekvieną dieną pabaigus operacinį LCKU/ kredito unijos darbą atsakingas darbuotojas privalo patikrinti likvidumo rodiklio vykdymą ir įvertinti pinigų srautų suderinamumą, išėjusius ir įėjusius pinigų srautus, bei įvertina būsimus tikėtinus pinigų srautus. LCKU/ kredito unijai nustatyti vidiniai limitai, kuriuos pasiekus turi būti informuota LCKU/ kredito unijos vadovybė. Vadovybė pagal nustatytą sistemą priklausomai nuo likvidumo normatyvo dydžio ne rečiau kaip kartą per mėnesį analizuoja ir vertina informaciją dėl pinigų srautų suderinamumo ir likvidumo rodiklio vykdymo. Priimant sprendimus dėl paskolų išdavimo, kiekvieno stambaus indėlio priėmimą LCKU/kredito unijos vadovybė įvertina kaip tai įtakos pinigų srautus ir likvidumo rodiklio vykdymą.

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

Dalis LCKU grupės investicijų į vertybinius popierius laikoma kaip galimo pardavimo (vertybiniai popieriai, apskaitomi tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis), todėl esant galimiems pinigų srautų ar likvidumo sutrikimams, gali būti nedelsiant realizuota. Jei sutriko LCKU/kredito unijos likvidumas ar prognozuojamas likvidumo sutrikimas, LCKU/kredito unija naudoja turimus likvidumo šaltinius, atsižvelgdama į jų panaudojimo kaštus, taip pat laikinai sustabdo paskolų išdavimą ir investicijas.

LCKU grupės turto ir įsipareigojimų struktūra pagal terminus 2018 m. gruodžio 31 d. pateikta žemiau:

Turtas	Kiekvienu pareikala- vimu	3 mėn.	3-6 mėn.	6-12 mėn.	1-3 metai	3-5 metai	5-10 metų	>10 metų	Be ter- mino	Iš viso
Pinigai ir lėšos centriniam banke	24.453	-	-	-	-	-	-	-	-	24.453
Vertybiniai popieriai	-	3.775	6.829	3.650	49.895	22.758	4.544	-	-	91.451
Paskolos ir gautinos sumos iš kredito įstaigų	4.394	-	-	55	-	-	-	1.344	-	5.793
Paskolos ir gautinos sumos iš kitų asmenų	-	11.815	12.331	27.181	75.245	44.743	48.954	53.718	3.846	277.833
Ilgalaikis mat. ir nemat. turtas	-	-	-	-	-	-	-	-	6.476	6.476
Investicinis turtas									4.027	4.027
Kitas turtas ir atidėto pelno mokestis	16	1.378	11	39	106	391	-	137	125	2.203
Iš viso turto	28.863	16.968	19.171	30.925	125.246	67.892	53.498	55.199	14.474	412.236
Įsipareigojimai, kapitalas ir rezervai										
Įsiskolinimai kredito įstaigoms ir fondams	2.251	-	103	716	-	-	-	10.311	-	13.381
Indėliai	118.426	47.522	39.890	93.460	47.628	10.391	2.243	1.553	-	361.113
Išvestinės finansinės pr.	-	-	-	7	-	-	-	-	-	7
Kiti įsipareigojimai, atidėtiniai ir atidėto pelno mokesčiai	154	1.252	43	61	-	-	-	-	-	1.510
Kapitalas ir rezervai	-	-	-	-	-	-	-	-	36.225	36.225
Iš viso įsipareigojimų, kapitalo ir rezervų	120.831	48.774	40.036	94.244	47.628	10.391	2.243	11.864	36.225	412.236
Skirtumas tarp turto ir įsipareigojimų, kapitalo ir rezervų	(91.968)	(31.806)	(20.865)	(63.319)	77.618	57.501	51.255	43.335	(21.751)	-
Nebalansiniai įsipareigojimai	-	9.374	-	-	-	-	-	-	304	9.678

Kadangi Lietuva yra Europos Sąjungos narė, nuo 2015 01 01 padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis LCKU grupei taikomas kaip bendras Europoje paplitęs reikalavimas (minimali rodiklio reikšmė turi būti ne žemesnė nei 100 proc.). Lietuvos finansų institucijoms pradėjus taikyti padengimo likvidžiuoju turtu rodiklį, reikalavimas laikytis Lietuvos banko nustatyto likvidumo rodiklio buvo atšauktas. Padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis yra skirtas nustatyti trumpalaikį LCKU grupės likvidumo rizikos atsparumą. Šis rodiklis reikalauja, kad LCKU grupė turėtų nerizikingo turto, kuris galėtų būti lengvai likviduojamas rinkose, siekiant atlikti reikalingus mokėjimų srautus neskaitant įpaukų per trisdešimties dienų krizės laikotarpį be centrinio banko paramos.

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

		Vertės koregavimo ko- eficientas	Reikšmė po korega- vimo koeficiento
2018 12 31			
Gryni pinigai	2.173	1	2.173
Laisvai disponuojamos lėšos LB	22.049	1	22.049
Valstybių vertybiniai popieriai	81.747	1	81.747
Įmonių obligacijos	3.340	0,5	1.670
Viso likvidumo atsarga	109.309		107.639
Stabilūs mažmeniniai indėliai	351.223	0,05	17.561
Kiti mažmeniniai indėliai	8.673	0,1	867
Drausti nemažmeniniai indėliai	18	0,2	4
Nedrausti nemažmeniniai indėliai	2.070	0,4	828
Finansų institucijų indėliai	1.697	1	1.697
Nebalansiniai įsipareigojimai finansų instituci- joms	99	0,1	10
Nebalansiniai įsipareigojimai mažmeniniams klientams	5.165	0,05	258
Nebalansiniai įsipareigojimai įmonėms	5.703	0,1	570
Kiti įsipareigojimai	425	0	-
Viso išeinantis pinigų srautas	375.073		21.795
Gaunamos sumos iš mažmeninių klientų	3.653	0,5	1.827
Gaunamos sumos iš finansinių klientų	3.317	1	3.317
Viso gaunamas pinigų srautas	6.970		5.144
Grynasis pinigų srautas	368.103		16.651
Padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis			646,44%

2018 m. gruodžio 31 d. LCKU grupės finansinių įsipareigojimų analizė finansinių atskaitų dienai, pagal likusį iki sutarties galiojimo pabaigos laiką pateikta žemiau. Atskleistos sumos yra sutartiniai nediskontuoti pinigų srautai:

2018 12 31	Kiek- vienu pareika- lavimu	1-3 mėn.	3-6 mėn.	6-12 mėn.	1-3 metai	3-5 metai	10 metų	>10 metų	Be ter- mino	Iš viso
Įsiskolinimai kredito įstai- goms ir fon- dams	2.251	-	103	718	-	-	-	10.311	-	13.383
Indėliai	130.187	47.592	40.069	94.374	48.937	11.377	2.433	1.724	-	376.693
Kiti finansiniai įsipareigojimai	-	315	-	19	-	-	-	-	-	334
Iš viso finan- sinių įsiparei- gojimų	132.438	47.907	40.172	95.111	48.937	11.377	2.433	12.035	-	390.410

Rinkos rizika

1. Rinkos rizikos įvertinimas

LCKU grupės prisiima rinkos riziką, kuri apibrėžiama kaip rizika patirti nuostolių dėl nepalankių rinkos parametrų, tokių kaip palūkanų normos (palūkanų normos rizika), užsienio valiutos kursų (užsienio valiutos rizika), skolos ir nuosavybės VP kainų svyravimų. LCKU grupė valdo rinkos riziką, kuri įvertina finansinių priemonių būsimųjų pinigų srautų tikrosios vertės galimus svyravimus kintant rinkos kainoms.

Galimi rinkos rizikos pokyčiai nustatomi įvertinant kiekvienos jos sudedamosios dalies – t. y. vertybinių popierių kainų, palūkanų normų ir užsienio valiutos kurso rizikos poveikius.

Rinkos rizikos valdymui ir vertinimui naudojamos LCKU valdybos patvirtintos rizikų valdymo politikos/tvarkos, ku-
riose numatyti rizikos vertinimo rodikliai, limitai, apie kurių vykdymą reguliariai informuojama LCKU valdyba ir stebėtojų taryba.

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

Palūkanų normos rizika valdoma turto ir įsipareigojimų, kurių palūkanų normos jautrios rinkos palūkanų normos pokyčiams, skitumo metodu ir nustatant palūkanų normos riziką ribojančius limitus. LCKU/ kredito unijos vertina palūkanų normų svyravimo poveikį grynosioms palūkanų pajamoms.

LCKU grupės investicijų į skolos VP rizika valdoma, apribojant skolos VP dalį balansiniame turte, galimo pardavimo (vertybiniai popieriai, apskaitomi tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas) ir laikomų iki išpirkimo (vertybiniai popieriai, apskaitomi amortizuota savikaina) skolos VP struktūrą ir modifikuotą finansinę trukmę, skolos VP terminą iki išpirkimo, nustatant limitus galimiems nuostoliams dėl nepalankaus palūkanų normų pokyčių, nustatant LCKU investicijų apribojimus pagal kredito reitingų grupes ir skolos VP emitentų šalių grupes bei apribojimus į vieno emitento skolos VP. Galimų skolos VP nuostolių rizikos dėl rinkos kainų kitimo (tam tikru laikotarpiu su tam tikru pasikliautinumo lygmeniu) įvertinimui naudojamas rizikos vertės modelis VaR.

LCKU grupės investicijų į nuosavybės VP rizika valdoma, apribojant nuosavybės VP dalį balansiniame turte, apribojant emitentus geografiškai ir pagal ekonominės veiklos sektorius ir nustatant maksimalų leistiną emitento finansinio sverto dydį.

Kredito unijų investicijų į skolos VP rizika valdoma, apribojant balansinio turto dalį, modifikuotą finansinę trukmę, nustatant apribojimus pagal emitento reitingus, atliekant scenarijų analizę ir nustatant maksimalų potencialų nuostolį dėl nepalankaus palūkanų normų pasikeitimo.

2. Valiutų kursų rizika

Valiutos kurso rizika vertinama kaip tam tikros valiutos atviroji turto ir įsipareigojimų pozicija. 2018 m. LCKU grupės narės buvo priėmusios indėlių JAV doleriais, laikė lėšas įvairiomis valiutomis bankuose, buvo įsigiję vertybinių popierių JAV doleriais bei turėjo grynųjų pinigų likučius kasose kitomis valiutomis. Reikšmingos valiutų pozicijos, kuriomis vertinami LCKU grupės turto bei įsipareigojimų struktūra: JAV doleriai, Didžiosios Britanijos svarų sterlingai, Norvegijos kronos.

Žemiau pateikiama lentelė, kurioje nurodomos LCKU grupės pozicijos užsienio valiutomis, perskaičiuotomis į eurus pagal 2018 m. gruodžio 31 d. oficialiai galiojusias atitinkamų valiutų kursus.

Turtas	2018 12 31	
	EUR	kitos valiutos, perskaičiuotos EUR
Pinigai ir lėšos centriniame banke	24.418	35
Paskolos ir gautinos sumos iš kredito institucijų	5.600	193
Paskolos ir gautinos sumos iš kitų asmenų	277.833	-
Vertybiniai popieriai	90.940	511
Ilgalaikis mat. ir nemat. turtas	6.476	-
Investicinis turtas	4.027	-
Kitas ir mokestinis turtas	2.203	-
Iš viso turto	411.497	739
Įsipareigojimai, kapitalas ir rezervai		
Įsiskolinimai kredito įstaigoms ir fondams	13.381	-
Kitų asmenų indėliai	360.569	544
Išvestinės finansinės priemonės, tikrąja verte	7	-
Kiti įsipareigojimai, atidėjiniai ir atidėtas pelno mokesčio įsip.	1.510	-
Kapitalas ir rezervai	36.225	-
Iš viso įsipareigojimų, kapitalo ir rezervų	411.692	544
Grynoji atvira pozicija	(195)	195

Jei 2018 m. visiems užsienio valiutų kursų svyravimams jautriems balanso turto ir įsipareigojimų straipsniams būtų taikomas 1 proc. didesnis atitinkamas užsienio valiutos kursas, poveikis grynosioms pajamoms iš operacijų užsienio valiutomis būtų 2 tūkst. EUR. Šį padidėjimą įtakoja sumažėjusios sąnaudos iš jas patiriančių įsipareigojimų vienetų.

Jei 2018 m. visiems užsienio valiutų kursų svyravimams jautriems balanso turto ir įsipareigojimų straipsniams būtų taikomas 1 proc. mažesnis atitinkamas užsienio valiutos kursas, poveikis grynosioms pajamoms iš operacijų užsienio valiutomis būtų -2 tūkst. EUR. Šį sumažėjimą įtakoja padidėjusios sąnaudos iš jas patiriančių įsipareigojimų vienetų.

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

Lentelėje žemiau apibendrinta 2018 m. gruodžio 31 d. LCKU grupės 1 proc. valiutos kursų rizikos pokyčių ataskaitų sudarymo dienai, poveikis pajamoms:

	2018 m. gruodžio 31 d.
	Poveikis grynosioms pajamoms
Užsienio valiutų kursai padidėja 1 proc.	2
Užsienio valiutų kursai sumažėja 1 proc.	(2)

3. Palūkanų normos kitimo rizika

Pinigų srautų palūkanų normos rizika – rizika įvertinanti tai, kad ateityje pinigų srautai iš finansinių priemonių gali svyruoti keičiantis rinkos palūkanų normoms. Tikrosios finansinių priemonių vertės palūkanų normos rizika – rizika įvertinanti tai, kad ateityje finansinių priemonių tikroji vertė gali kisti keičiantis rinkos palūkanų normoms. LCKU grupėje palūkanų normos rizika valdoma, vadovybei kas ketvirtį peržiūrint palūkanų normų spragos ataskaitą ir palūkanų normų rizikai valdyti nustatytus limitus bei jų vykdymo rodiklius (minimalią suteiktų paskolų vidutinę svertinę palūkanų normą, maksimalią terminuotų indėlių vidutinę svertinę palūkanų normą, turto ir įsipareigojimų skirtumų pagal terminus ataskaitinio laikotarpio pabaigoje vykdomus limitus) ir reguliariai peržiūrint suteikiamų paskolų ir indėlių palūkanų normas, priimant sprendimus išduoti paskolas su fiksuotomis ar kintamomis palūkanų normomis, priimant sprendimus dėl LCKU/ kredito unijos turto ir įsipareigojimų struktūros. Nuo 2016 metų lapkričio 24 dienos palūkanų normų rizika valdoma visiems LCKU paskolų ir indėlių sandoriams taikant kintamą palūkanų normą. Terminuotų indėlių ir paskolų apyvartinėms lėšoms palūkanų nustatymui LCKU naudoja UNIBOR indeksą, kuris nustatomas apskaičiuojant vidutinę LCKU sistemai priklausančių kredito unijų išteklių kainą.

Nustatant naujai išduodamų paskolų palūkanų normas atsižvelgiama ir į vidinį kredito unijos reitingą. Visų LCKU Grupės įsipareigojimų bei paskolų iš fondų palūkanų normos yra fiksuotos. Kredito unijos išduodamų paskolų fiksuota palūkanų norma gali būti taikoma ne ilgesniam kaip 3 metų laikotarpiui (išskyrus vartojimo paskolas).

Žemiau pateikta lentelė apibendrina 2018 m. gruodžio 31 d. LCKU grupės turto ir įsipareigojimų palūkanų struktūrą:

	Fiksuotos palūkanos	Kintamos palūkanos	Be palūkanų	Iš viso
Turtas				
Pinigai ir lėšos centriniame banke	-	24.453	-	24.453
Vertybinių popierių	91.451	-	-	91.451
Paskolos ir gautinos sumos iš kredito įstaigų	-	1.399	4.394	5.793
Paskolos ir gautinos sumos iš kitų asmenų	76.463	201.370	-	277.833
Ilgalaikis mat. ir nemat. turtas	-	-	6.476	6.476
Investicinis turtas	-	-	4.027	4.027
Kitas ir atidėto pelno mokesčio turtas	-	-	2.203	2.203
Iš viso turto	167.914	227.222	17.100	412.236
Įsipareigojimai ir rezervai				
Įsiskolinimai kredito įstaigoms ir fondams	310	508	12.563	13.381
Indėliai	254.370	-	106.743	361.113
Išvestinės finansinės pr.	-	-	7	7
Kiti įsipareigojimai ir atidėjiniai	-	-	1.510	1.510
Kapitalas ir rezervai	8.879	-	27.346	36.225
Iš viso įsipareigojimų ir rezervų	263.559	508	148.169	412.236
Balansinis skirtumas	(95.645)	226.714	(131.069)	-

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

Žemiau pateikta lentelė apibendrina palūkanų normos riziką 2018 m. gruodžio 31 d. Lentelėje žemiau pateiktas LCKU Grupės turtas ir įsipareigojimai, suskirstyti pagal ankstesnę iš sutartyje numatyto palūkanų normų peržiūrėjimo ar išpirkimo (pasibaigimo) datą:

	Iki 1 mėn.	1-3 mėn.	3-6 mėn.	6-12 mėn.	1-3 metai	>3 metų	Be palūkanų ir neigiamos	Iš viso
Turtas								
Pinigai ir lėšos centriniame banke	-	-	-	-	-	-	24.453	24.453
Vertybinių popierių	532	3.247	6.830	3.645	49.385	25.729	2.083	91.451
Paskolos ir gautinos sumos iš kredito įstaigų	-	1.399	-	-	-	-	4.394	5.793
Paskolos ir gautinos sumos iš kitų asmenų	39.478	56.561	63.100	66.813	26.369	23.213	2.299	277.833
Ilgalaikis mat. ir nemat. turtas	-	-	-	-	-	-	6.476	6.476
Investicinis turtas	-	-	-	-	-	-	4.027	4.027
Kitas ir atidėto pelno mokesčio turtas	-	-	-	-	-	-	2.203	2.203
Iš viso turto	40.010	61.207	69.930	70.458	75.754	48.942	45.935	412.236
Įsipareigojimai ir rezervai								
Įsiskolinimai kredito įstaigoms ir fondams	-	-	103	716	-	-	12.562	13.381
Kitų asmenų indėliai	17.475	49.137	39.432	92.721	46.349	9.256	106.743	361.113
Išvestinės finansinės pr.	-	-	-	-	-	-	7	7
Kiti įsipareigojimai	-	-	-	-	-	-	1.510	1.510
Kapitalas ir rezervai	-	-	-	-	-	-	36.225	36.225
Iš viso įsipareigojimų ir rezervų	17.475	49.137	39.535	93.437	46.349	9.256	157.047	412.236
Balansinis skirtumas dėl jautrumo palūkanoms	22.535	12.070	30.395	(22.979)	29.405	39.686	(111.112)	-

LCKU grupėje atliekami testavimai nepalankiausiomis sąlygomis kredito, likvidumo, rinkos, koncentracijos ir operacinei rizikoms. Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis tikslas – įvertinti ar LCKU grupės kapitalo pakanka neįprastiems nuostoliams, kurie gali būti patirti jei pasitvirtintų testavimo prielaidos ir parengti LCKU grupės veiklos nenumatytais atvejais planą. Siekiant įvertinti nuostolius, kurie gali būti patirti dėl aukščiau nurodytų rizikų pasireiškimo naudojami standartinis, galimas ir blogiausias scenarijai. Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai LCKU valdybai pateikiami pagal poreikį, bet nerečiau kaip 1 kartą per metus, likvidumo rizika testuojama vieną kartą per mėnesį.

Lentelėje žemiau apibendrinta 1 proc. palūkanų normos rizikos pokyčių poveikis grynosioms palūkanų pajamoms, jei visiems palūkanų normos svyravimams jautriems balanso turto ir įsipareigojimų straipsniams (iki 1-erių metų) būtų taikoma 1 proc. didesnė / mažesnė palūkanų norma):

2018 m. gruodžio 31 d.	
Poveikis grynosioms palūkanų pajamoms	
Palūkanų normų padidėjimas 1 proc.	449
Palūkanų normų sumažėjimas 1 proc.	(449)

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

5 PASTABA KAPITALO PAKANKAMUMAS

Išskiriami šie pagrindiniai LCKU grupės kapitalo valdymo tikslai:

- Užtikrinti riziką ribojančių normatyvų valdymą ir vykdymą;
- Užtikrinti LCKU grupės galimybę tęsti savo veiklą – tai veiklos stabilumo garantas;
- Auganti LCKU grupės kapitalo bazė sudaro galimybę didinti LCKU grupės turtą, išduodamų paskolų vienam skolininkui limitą.

Nuo 2014 m. taikomi 3 kapitalo pakankamumo rodikliai – I lygio, I ir I papildomo lygio bei bendras kapitalo pakankamumo normatyvas. Rodikliai skaičiuojami pagal CRDIV direktyvos ir CRR tiesioginio taikymo reglamento reikalavimus. Apskaičiuojant kapitalo pakankamumą įvertinamos kredito, rinkos, operacinės, valiutos kursų rizikos. Kapitalo poreikiu kredito rizikai vertinti LCKU grupė naudoja standartizuotą kredito rizikos vertinimo metodą, rinkos rizikai vertinti – standartizuotą, operacinei rizikai vertinti – bazinio indikatorius metodą. Priežiūros institucijai informacija apie kapitalo pakankamumo rodiklio vykdymą ir kapitalo panaudojimą teikiama kas ketvirtį. LCKU grupėje įdiegtas vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesas (toliau - VKPVP). Tai papildomi (II pakopos) reikalavimai, papildantys bendruosius (I pakopos) kapitalo pakankamumo apskaičiavimo reikalavimus. Remiantis VKPVP LCKU grupėje atliekama išsami analizė identifikuojant rizikas, įvertinamas jų valdymas ir skaičiuojamas su tuo susijusio vidaus kapitalo poreikis.

LCKU grupės kapitalas 2018 m. gruodžio 31 d. buvo sudarytas iš I lygio kapitalo. Į I lygio kapitalą įskaitoma pajinis, atsargos ir kiti papildomi kapitalai bei rezervai, finansinio turto perkainavimo rezervo dalis bei praėjusių metų nepaskirstytas pelnas (nuostolis), kitos bendrosios pajamos. Iš I lygio kapitalo atskaitoma: nematerialusis turtas, praėjusių laikotarpių nuostolis, atidėto pelno mokesčio turtas, specialiųjų atidėjinių grynasis neigiamas pokytis per metus, atvaizduojamas bendrųjų pajamų ataskaitoje, sąnaudos.

Kapitalo pakankamumo rodiklis 2018 m. gruodžio mėn. 31 d. pateiktas žemiau:

I lygio kapitalas	2018
Pajinis kapitalas	35.653
Atsargos ir rezervinis kapitalas	3.844
Finansinio turto perkainavimo rezervo dalis	306
Nematerialusis turtas	(415)
Praėjusių laikotarpių nepaskirstytas rezultatas	(8.207)
Atidėto pelno mokesčio turtas	(948)
Specialiųjų atidėjinių paskoloms pokytis apskaitomas per pelną/nuostolį	(2.397)
Viso I lygio kapitalas	27.836
II lygio kapitalas	-
Iš viso kapitalo bazė	27.836
Kapitalo reikalingo kredito rizikai, gautinų sumų sumažėjimo rizikai poreikis	153.760
Kapitalo reikalingo pozicijų, užsienio valiutos kurso rizikai padengti poreikis	200
Kapitalo reikalingo operacinei rizikai padengti poreikis	24.053
Viso kapitalo poreikis	178.013
I lygio kapitalo pakankamumo rodiklis, proc.	15,64%
I ir I papildomo lygio kapitalo pakankamumo rodiklis, proc.	15,64%
Bendras kapitalo pakankamumo rodiklis, proc.	15,64%

2015 m. sausio 1 d. I lygio kapitalo pakankamumo rodiklis turėjo būti ne mažesnis kaip 4.5 proc., 2015 m. birželio 30 d. Lietuvoje įsigaliojęs kapitalo apsaugos rezervas (2,5 proc.) bendro I lygio nuosavo kapitalo reikalavimą padidino nuo 4.5 proc. iki 7 proc., bendro kapitalo reikalavimą – nuo 8 proc. iki 10.5 proc. 2018 m. gruodžio 31 d. buvo nustatytas papildomas 0.5 proc. anticiklinio rezervo kapitalo reikalavimas, kuris padidino I lygio kapitalo pakankamumo rodiklį iki 7.5 proc., bendro kapitalo reikalavimą iki 11 proc. 2018 metais apskaičiuojant kapitalo pakankamumo rodiklius kapitalo bazė dalinama iš kapitalo poreikio sumos ir išreiškiama proc. LCKU grupės kapitalo pakankamumo rodiklis atitiko reikalavimus 2018 metais.

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

KITOS FINANSINIŲ ATASKAITŲ PASTABOS

6 PASTABA GRYNOSIOS PALŪKANŲ PAJAMOS

	2018
Palūkanų pajamos:	
už paskolas kredito unijoms	8
už kitas paskolas	13.783
fiziniais asmenimis	11.365
juridiniams asmenimis	2.418
už tikrąją vertę vertinamus vertybinius popierius	530
už amortizuota savikaina vertinamus vertybinius popierius	278
delspinigių pajamos	533
Iš viso palūkanų pajamų	15.132
Palūkanų išlaidos:	
už kredito unijų indėlius	5
už kitų asmenų indėlius	2.937
fizinių asmenų	2.877
juridinių asmenų	60
neigiamų palūkanų išlaidos už turtą	84
už kredito įstaigų paskolas ir kitas gautas lėšas	468
Iš viso palūkanų išlaidų	3.494
Grynosios palūkanų pajamos	11.638

7 PASTABA GRYNOSIOS PASLAUGŲ IR KOMISINIŲ PAJAMOS

	2018
Paslaugų ir komisinių pajamos:	
už pervedimo operacijas	820
už operacijas mokėjimo kortelėmis	252
už komunalinių įmokų surinkimą	125
kitos paslaugų ir komisinių pajamos	34
Iš viso paslaugų ir komisinių pajamų	1.231
Paslaugų ir komisinių išlaidos:	
už pervedimo operacijas	247
už operacijas mokėjimo kortelėmis	383
finansų maklerio įmonių komisiniai	99
kitos paslaugų ir komisinių išlaidos	49
Iš viso paslaugų ir komisinių išlaidų	778
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	453

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

8 PASTABA KITOS PAJAMOS PAGAL SUTARTIS SU KLIENTAIS

	2018
Nefinansinių paslaugų pajamos	369
Už parduotą turtą	119
Patalpų nuoma, panauda	86
Stojamieji mokesčiai	50
Kitos pajamos	92
Iš viso kitų pajamų	716

Grupė teikia nefinansinės veiklos paslaugas, kurias daugiausia sudaro su informacinėmis sistemomis ir technologijomis susijusios paslaugos.

9 PASTABA GRYNASIS REZULTATAS IŠ OPERACIJŲ VERTYBINIAIS POPIERIAIS

	2018
Realizuotas pelnas iš operacijų vertybiniais popieriais, vertinamų tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas	171
Realizuotas pelnas iš operacijų vertybiniais popieriais vertinamais tikrąja verte per pelną (nuostolius)	3
Realizuoti nuostoliai iš operacijų vertybiniais popieriais, vertinamų tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas	(6)
Nerealizuotas pelnas iš operacijų vertybiniais popieriais, vertinamų tikrąja verte per pelną (nuostolius)	75
Grynasis pelnas iš operacijų vertybiniais popieriais	243

10 PASTABA GRYNASIS REZULTATAS IŠ OPERACIJŲ UŽSIENIO VALIUTA

	2018
Realizuotas pelnas iš operacijų užsienio valiuta	66
Realizuoti nuostoliai iš operacijų užsienio valiuta	(57)
Nerealizuotas pelnas iš operacijų užsienio valiuta	27
Nerealizuoti nuostoliai iš operacijų užsienio valiuta	(31)
Grynasis pelnas iš operacijų užsienio valiuta	5

11 PASTABA PASKOLŲ IR KITO TURTO VERTĖS (SUMAŽĖJIMAS) ATSTATYMAS

	2018
Paskolų ir gautinų sumų vertės (sumažėjimas) atstatymas	1.069
Per metus nurašytos paskolos	(600)
Vertybinių popierių vertės (sumažėjimas) atstatymas	(7)
Kito finansinio turto vertės (sumažėjimas) atstatymas	281
Kito turto vertės (sumažėjimas) atstatymas	(5)
Paskolų ir kito turto vertės (sumažėjimas) atstatymas	738

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

12 PASTABA PELNO MOKESČIO SĄNAUDOS

	2018
Einamųjų metų pelno mokestis	112
Atidėtojo pelno mokesčio pokytis	(91)
Iš viso pelno mokesčio (pajamų) sąnaudų	21

**Atidėtojo pelno mokesčio turto (į-
sipareigojimo) judėjimas**

Likutis metų pradžioje	796
Atidėtasis mokestis (apskaitomas per kitas bendrąsias pajamas)	55
(Sąnaudos) pajamos pelno (nuosto- lių) straipsnyje	91
Likutis metų pabaigoje	942

Didžioji dalis atidėtojo pelno mokesčio turto buvo susijusi su pripažintu atidėtojo pelno mokesčio turtu, pripažintu dėl sukaupytų mokestinių nuostolių.

13 PASTABA KITOS VEIKLOS SĄNAUDOS

	2018
Patalpų išlaikymas ir ūkio išlaidos	621
Teisinės, audito paslaugos ir konsultacijų išlaidos	593
Transporto, pašto ir ryšių paslaugos	563
Įmokos indėlių ir investicijų draudimui	331
Reklamos ir marketingo išlaidos	325
Atlygis už dalyvavimą posėdžiuose	158
Kanceliarinės prekės	149
Įrangos priežiūra	145
Narystės mokesčiai	88
Draudimo išlaidos	61
Mokymų išlaidos	50
Reprezentacinės išlaidos	47
Labdara ir parama	34
Mokesčiai	31
Kitos išlaidos	746
Iš viso	3.942

14 PASTABA PINIGAI IR LĖŠOS CENTRINIAME BANKE

Pinigus ir lėšas Centriniame banke sudaro KU kasos, kuriose 2018 m. gruodžio 31 dieną LCKU grupės narės lėšų laikė 2 404 tūkst. EUR ir korespondentinę sąskaitą centriniame banke, kurioje 2018 m. gruodžio 31 d. LCKU laikė 22 049 tūkst. EUR. Už korespondentinę sąskaitą EUR mokamos Europos centrinio banko nustatytos palūkanos (-0.4 %). Esamos ir būsimos lėšos, esančios atsiskaitomojoje sąskaitoje ir susijusios su UAB Invega priemonė Verslumas 2, yra įkeistos UAB Invega pagal minėtą priemonę gautų lėšų grąžinimui užtikrinti, lėšų disponavimas neapribotas.

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

15 PASTABA PASKOLOS IR GAUTINOS SUMOS IŠ KREDITO INSTITUCIJŲ

Lėšos bankų korespondentinėse sąskaitose	4.394
Paskolos kredito unijoms	1.399
Iš viso	5.793

Apskaičiuotosios palūkanų normos už lėšas bankų korespondentinėse sąskaitose 2018 nebuvo mokamos. Informacija dėl paskolų ir gautinų sumų vertės sumažėjimo atskleista Apskaitos principų svarbių apskaitinių vertinimų ir sprendimų dalyje bei Finansinės rizikos valdymo kredito rizikos dalyje.

16 PASTABA PASKOLOS IR GAUTINOS SUMOS IŠ KITŲ ASMENŲ

Paskolos fiziniams asmenims	223.624
Paskolos juridiniams asmenims	54.209
Iš viso	277.833

Informacija dėl paskolų ir gautinų sumų vertės sumažėjimo atskleista Apskaitos principų svarbių apskaitinių vertinimų ir sprendimų dalyje bei Finansinės rizikos valdymo kredito rizikos dalyje.

17 PASTABA VERTYBINIAI POPIERIAI

	2018
Vertybiniai popieriai vertinami tikrąja verte per kitas bendrąsias pajamas	36.084
Amortizuota savikaina vertinami vertybiniai popieriai	53.284
Vertybiniai popieriai vertinami tikrąja verte per pelną (nuostolius)	2.083
Iš viso	91.451

Tikrąja verte vertinamus vertybinius popierius per kitas bendrąsias pajamas sudaro šie vertybiniai popieriai:

	2018
Lietuvos Respublikos vyriausybės vertybiniai popieriai (skolos)	29.040
Lietuvos Respublikos įmonių vertybiniai popieriai (skolos)	1.994
ES šalių vyriausybių vertybiniai popieriai (skolos)	733
ES šalių įmonių vertybiniai popieriai (skolos)	2.910
ES šalių įstaigų vertybiniai popieriai (skolos)	1.407
Iš viso	36.084

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

Amortizuota savikaina vertinamus vertybinius popierius sudaro šių valstybių vertybiniai popieriai:

	2018
Lietuvos Respublikos vyriausybės vertybiniai popieriai (skolos)	40.948
Lietuvos Respublikos įmonių vertybiniai popieriai (skolos)	1.613
ES šalių vyriausybių vertybiniai popieriai (skolos)	10.220
ES šalių įmonių vertybiniai popieriai (skolos)	503
Iš viso	53.284

Vertybinius popierius, vertinamus tikrąja verte per pelną (nuostolį), sudaro šių šalių vertybiniai popieriai:

	2018
Lietuvos Respublikos nuosavybės vertybiniai popieriai (kolektyviniai investavimo subjektai)	2.083
Iš viso	2.083

Vertybinių popierių apskaičiuotosios palūkanų normos svyruoja nuo 0,02% iki 4,25% ir yra nekintamos. 2018 m. gruodžio 31 d. vertybiniai popieriai nebuvo įkeisti.

18 PASTABA MATERIALUSIS ILGALAIKIS TURTAS

	Kitas turtas	Žemė	Pastatai	VISO
2018 m. sausio 1 d.				
Įsigijimo vertė	2.780	242	7.030	10.052
Sukauptas nusidėvėjimas	(2.204)	-	(1.818)	(4.022)
Likutinė vertė	576	242	5.212	6.030
2018 ataskaitiniai metai				
Likutinė vertė	576	242	5.212	6.030
Įsigijimai	503	1	223	727
Nurašymai/pardavimai	(234)	(92)	(84)	(410)
Nurašyto / parduoto turto nusidėvėjimas	220	-	-	220
Nusidėvėjimas	(257)	-	(249)	(506)
Likutinė vertė	808	151	5.102	6.061
2018 m. gruodžio 31 d.				
Įsigijimo vertė	3.049	151	7.169	10.369
Sukauptas nusidėvėjimas	(2.241)	-	(2.067)	(4.308)
Likutinė vertė	808	151	5.102	6.061

LCKU grupės ilgalaikio turto nusidėvėjimas per 2018 m. sudaro 506 tūkst. EUR. LCKU grupė 2018 12 31 neturėjo įkeisto ilgalaikio materialiojo turto.

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

19 PASTABA NEMATERIALUSIS TURTAS

	Kitas nematerialus turtas	LCKU kuriamos kompiuterinės programos	Iš viso
2018 m. sausio 1 d.			
Įsigijimo vertė	709	879	1.588
Sukaupta amortizacija	(565)	(568)	(1.133)
Likutinė vertė	144	311	455
2018 ataskaitiniai metai			
Likutinė vertė	144	311	455
Įsigijimai	20	145	165
Amortizacija	(54)	(151)	(205)
Likutinė vertė	110	305	415
2018 m. gruodžio 31 d.			
Įsigijimo vertė	729	1.024	1.753
Sukaupta amortizacija	(619)	(719)	(1.338)
Likutinė vertė	110	305	415

LCKU kuriama kredito unijų kompiuterinė programa i-KUBAS. Per 2018 m. šios programos kūrimui patirti darbuotojų darbo užmokesčio kaštai, sumoje 145 tūkst. EUR priskirti LCKU nematerialiajam turtui. 2018 m. gruodžio 31 d. į eksploataciją įvestų kuriamų programų likutinė vertė – 157 tūkst. EUR, į eksploataciją neįvestų programų likutinė vertė – 149 tūkst. EUR. LCKU grupės ilgalaikio nematerialaus turto amortizacija 2018 m. sudaro 205 tūkst. EUR.

20 PASTABA INVESTICINIS TURTAS

	Už skolas perimtas turtas		Kitas investicinis turtas	
	Pastatai	Žemė	Pastatai	Viso
2018 m. sausio 1 d.				
Įsigijimo vertė	2.982	1.649	316	4.947
Sukauptas nusidėvėjimas	(5)	-	(51)	(56)
Likutinė vertė	2.977	1.649	265	4.891
2018 ataskaitiniai metai				
Likutinė vertė	2.977	1.649	265	4.891
Įsigijimai/perėmimai	137	122	-	259
Pardavimai	(1.172)	(15)	-	(1.187)
Parduoto turto nusidėvėjimas	3	-	-	3
Perklasifikavimas iš (į) kitą turtą	-	-	84	84
Vertės (sumažėjimas) atstatymas	(5)	-	-	(5)
Nusidėvėjimas	(4)	-	(14)	(18)
Likutinė vertė	1.936	1.756	335	4.027
2018 m. gruodžio 31 d.				
Įsigijimo vertė	1.942	1.756	400	4.098
Sukauptas nusidėvėjimas	(6)	-	(65)	(71)
Likutinė vertė	1.936	1.756	335	4.027

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

2018 m. gruodžio 31 d. LCKU grupė turėjo 4 027 tūkst. EUR likutinės vertės ilgalaikio turto, kuris priskiriamas investiciniam turtui. 3 692 tūkst. EUR likutinės vertės turtas perimtas už skolas, 112 tūkst. EUR vertės šio turto yra išnuomota trečiosioms šalims ir šiam turtui priskaičiuota 6 tūkst. EUR sukaupto nusidėvėjimo.

21 PASTABA KITAS TURTAS

	2018
Ateinančių laikotarpių sąnaudos	509
Trumpalaikis turtas	105
Sukauptos pajamos	87
Kiti aktyvai	554
Iš viso	1.255

22 PASTABA ĮSISKOLINIMAI KREDITO ĮSTAIGOMS IR FONDAMS

	2018
Kredito įstaigų lėšos:	
terminuotieji indėliai	310
indėliai iki pareikalavimo	2.251
Paskolos iš fondų	10.820
Iš viso	13.381

Palūkanų normos už kredito unijų terminuotuosius indėlius svyruoja nuo 0 % iki 1.10 %, už indėlius iki pareikalavimo – 0 %.

2010 m. LCKU atstovaudama kredito unijų konsorciumą su UAB „Investicijų garantijų fondas“ (INVEGA) pasirašė sutartį dėl verslumo skatinimo fondo finansinio tarpininko paslaugų teikimo, pagal kurią paskolų išdavimas baigėsi 2016 m. birželio 30 d., visos paskolos turi būti gražintos iki 2019 m. gruodžio 31 d. Pagal šią programą iki 2018 m. gruodžio 31 d. gautų paskolų balansinė vertė 506 tūkst. EUR ir 2018 m. gruodžio 31 d. sukaupta 3 tūkst. EUR palūkanų. Sutartyje su INVEGA bei LCKU sutartyse su kredito unijomis, per kurias išduodamos verslumo skatinimo paskolos, numatytas palūkanų ribojimas, dėl kurio skaičiuojamos išvestinės finansinės priemonės.

2016 m. spalio mėn. LCKU atstovaudama kredito unijų konsorciumą su UAB „Investicijų garantijų fondas“ (INVEGA) pasirašė Finansinės priemonės „Verslumo skatinimas 2014-2020, finansuojamos iš Europos socialinio fondo“ įgyvendinimo sutartį. Pagal šią sutartį 2018 m. gruodžio 31 d. gautų paskolų balansinė vertė 10 311 EUR.

23 PASTABA KITŲ ASMENŲ INDĖLIAI

	2018
Juridinių asmenų indėliai iki pareikalavimo	8.127
Juridinių asmenų terminuotieji indėliai	5.054
Fizinių asmenų indėliai iki pareikalavimo	98.616
Fizinių asmenų terminuotieji indėliai	249.316
Iš viso	361.113

Palūkanų normos už kitų asmenų terminuotuosius indėlius svyruoja nuo 0% iki 10,1 %, už indėlių iki pareikalavimo – 0%.

**LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS
FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.**

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

24 PASTABA KITI ĮSIPAREIGOJIMAI

	2018
Finansiniai įsipareigojimai:	334
Surinkti mokėtini mokesčiai	46
Kiti įsipareigojimai	288
Nefinansiniai įsipareigojimai:	1.042
Sukauptas atostogų rezervas	664
Sukauptos sąnaudos	109
Gauti avansai	15
Mokėtinas PVM	14
Mokėtinas pelno mokestis	56
Sukauptos audito išlaidos	184
Iš viso	1.376

25 PASTABA KAPITALAS IR REZERVAI

Pagrindiniai ir papildomi pajai, atsargos ir rezervinis kapitalas

LCKU grupės pajinį kapitalą sudaro 39 071 tūkst. EUR. Jis sudarytas iš pagrindinių ir papildomų pajų. Papildomi pajai klasifikuojami į papildomus paprastuosius (tvarius arba netvarius) ir papildomus privilegijuotuosius. Papildomi paprastieji tvarūs pajai – tai į perskaičiuotą kapitalą įskaičiuojami pajiniai narių įnašai, kurie gali būti gražinami tik gavus kompetentingos institucijos leidimą. Papildomus paprastuosius tvarius pajus buvo galima įsigyti nuo 2017 m. sausio 1 d., t. y. įsigaliojus LR Kredito unijų įstatymo naujai redakcijai. Iki 2017 m. sausio 1 d. įsigyti papildomi paprastieji pajai buvo laikomi netvariais paprastaisiais papildomais pajais. Papildomi privilegijuotieji pajai gali būti siūlomi įsigyti kredito unijos nariams, jei kredito unija savo įstatuose pasitvirtinusi tokią pajų rūšį bei dividendo dydį. Privilegijuoti pajai priskiriami kredito unijos perskaičiuoto kapitalo 2 lygiui. Privilegijuotų pajų suma negali būti didesnė kaip 1/3 viso kredito unijos pajinio kapitalo. Privilegijuotieji pajai gali būti konvertuojami į paprastuosius pajus visuotinio narių susirinkimo sprendimu, jei tokia galimybė nustatyta Unijos įstatuose ir jeigu ne mažiau kaip 2/3 visuotiniame narių susirinkime dalyvavusių Unijos narių balsų dauguma šiam sprendimui, balsuodami atskirai, pritaria kiekvienos klasės pajų savininkai.

Visas LCKU grupės pajinis kapitalas apmokėtas. Kiekvienas LCKU grupės pajininkas, turintis pagrindinį pajų, turi vieną balsą, nepriklausomai nuo jo apmokėto papildomo pajaus dydžio.

2018 m. LCKU nare tapo ir pajus (pagrindinį bei papildomus) įsigijo kredito unija „Neris“, o dvi kredito unijos narės buvo prijungtos prie kitų unijų.

2017 metais LCKU nare tapo ir pajus (pagrindinį bei papildomą) įsigijo Lietuvos valstybė. Lietuvos valstybės bendras pajinis įnašas sudarė 8 879 800 EUR, iš kurių: a) 1 000 EUR – pagrindinis pajus; b) 8 878 800 EUR – papildomų pajų. Šis pajinis įnašas reiškia Lietuvos valstybės dalyvavimą LCKU kapitale bei suteikia Lietuvos valstybei 10 proc. balsavimo teisių.

2018 m. kovo 15 d. buvo pasirašyta Sutartis tarp LCKU ir LR Finansų ministerijos atstovų dėl Lietuvos centrinės kredito unijos pajų išpirkimo. Pagal ją LCKU įsipareigojo per 10 m. (paskutinis mokėjimas 2027 12 31) lygiomis dalimis išpirkti Lietuvos valstybei priklausančius pajus. Valstybės kapitalo pagalbai nustatyti šie aptarnavimo kaštai:

- 5,00 proc. per metus - nuo 2017 12 31 iki 2022 12 31;
- 6,25 proc. per metus - nuo 2023 01 01 iki 2027 12 31;
- 7,50 proc. per metus – nuo 2028 01 01 tuo atveju, jeigu LCKU negrąžintų Valstybės kapitalo pagalbos iki 2027 12 31.

Pajų išpirkimai atliekami kartą į metus (kiekvienų metų gruodžio 31 d.), aptarnavimo kaštai mokami kartą į ketvirtį nuo neišpirktos pajų sumos (paskutinę ketvirčio dieną). Sąnaudos dėl Valstybės kapitalo kaštų apskaitomos Palūkanų ir susijusiose sąnaudose Bendrųjų pajamų ataskaitoje.

2018 m. gruodžio 21 d. buvo pasirašytos papildomas susitarimas prie 2018 m. kovo 15 d. sutarties, numatantis, kad pajų išpirkimas bus pradedamas vykdyti nuo 2019 m. gruodžio 31 d. (kitų pakeitimų nebuvo).

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

2018 m. gruodžio 31 d. pagrindinių pajų vertė yra 4 188 tūkst. EUR. 2018 m. gruodžio 31 d. papildomų netvarių pajų vertė yra 3 392 tūkst. EUR, grąžintinių pajų vertė siekė 453 tūkst. EUR, privileijuotieji pajai sudarė 26 tūkst. EUR ir didžiausia dalis buvo papildomų tvarių pajų, kurių vertė LCKU grupės kapitale siekė 31 012 tūkst. EUR.

Išperkant išstojusių narių pajus, išperkamų pajų vertė sumažinta atsižvelgiant į KU įstatymo 14 str. 2 dalies reikalavimus. Kredito unija, grąžindama asmeniui jo pajinį įnašą už pagrindinį ir (ar) papildomus pajus, privalo jį proporcingai, atsižvelgdama į tų metų, kuriais narystė kredito unijoje pasibaigė ar kuriais kredito unijoje buvo gautas prašymas grąžinti pajinius įnašus už papildomus pajus, patvirtintoje metinėje balansinėje ataskaitoje įrašytas kredito unijos nuostolių sumas, sumažinti. Neišmokėta suma apskaitoma kaip atsargos kapitalas. Atsargos kapitalo paskirtis – garantuoti kredito unijos finansinį stabilumą. Kredito unijos atsargos kapitalas kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sprendimu gali būti panaudojamas tik kredito unijos veiklos nuostoliams padengti.

Privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas sudaromas iš kredito unijos pelno atskaitymų. Atskaitymai į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą yra privalomi ir negali būti mažesni kaip 90 procentų kredito unijos paskirstytojo pelno, iki privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas ir atsargos kapitalas sudarys ne mažiau 9/10 kredito unijos nuosavo kapitalo. Privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas kredito unijos visuotinio narių susirinkimo sprendimu gali būti panaudojamas tik kredito unijos veiklos nuostoliams padengti. Panaudojus dalį privalomojo rezervo arba rezervinio kapitalo ir (arba) atsargos kapitalo kredito unijos veiklos nuostoliams padengti, iš paskirstytojo pelno vėl atskaitoma į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą tiek, kad privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas ir atsargos kapitalas taptų nustatyto dydžio.

Stabilizacijos fondas

Nuo 2018 m. sausio 1 d. Stabilizacijos fondas – Centrinės unijos valdomas centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumui užtikrinti skirtas fondas, kurį sudaro centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų įmokėtos lėšos ir kitas turtas. Stabilizacijos fondas – centrinės kredito unijos valdomas centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų mokumui užtikrinti skirtas fondas, kurį sudaro centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų įmokėtos lėšos ir kitas turtas. Stabilizacijos fondas nėra juridinis asmuo, jį administruoja ir jo vardu veikia centrinė kredito unija. Stabilizacijos fondas turi būti atskirtas nuo centrinės kredito unijos turto ir jo apskaita tvarkoma atskirai.

Jeigu centrinėje kredito unijoje yra 10 arba daugiau narių kredito unijų, stabilizacijos fonde ne vėliau kaip per 10 metų nuo licencijos centrinei kredito unijai išdavimo dienos turi būti sukaupta ir toliau išlaikoma suma, ne mažesnė kaip vienas procentas centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų turto sumos.

Lėšos iš fondo yra naudojamos šiomis formomis: teikiant subordinuotas paskolas ir kredito unijai skiriant lėšas negrąžintinai, jei jos įskaitomos į kredito unijos atsargos kapitalą.

Nuo 2018 m. sausio 1 d. įnašus į stabilizacijos fondą moka kredito unijos ir LCKU. LCKU ir jos narės kredito unijos privalo mokėti į stabilizacijos fondą periodines įmokas ir papildomas įmokas. Papildomos įmokos mokamos, jeigu stabilizacijos fondo lėšų nepakanka nustatytiems mokėjimams iš stabilizacijos fondo vykdyti. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos periodinės ir papildomos įmokos dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos turtą ir veiklos rizikingumą. Centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų veiklos rizikingumo nustatymo kriterijus nustato centrinė kredito unija. Centrinės kredito unijos ir jos narės kredito unijos periodinės ir papildomos įmokos į stabilizacijos fondą yra centrinės kredito unijos ir kredito unijos išlaidos. Periodinės įmokos nėra grąžinamos. Jeigu iš papildomų įmokų surinktos lėšos iš stabilizacijos fondo yra paskolinamos ir vėliau į stabilizacijos fondą yra grąžinamos, centrinei kredito unijai ir kredito unijoms papildomos įmokos proporcingai mokėtoms papildomoms įmokoms taip pat yra grąžinamos.

2018 m. gruodžio 31 d. Stabilizacijos fonde buvo sukaupta 2 155 tūkst. EUR (2018 m. sausio 1 d. – 1 201 tūkst. EUR).

Stabilizacijos fondo komisija nustato papildomos ir periodinės įmokos į Stabilizacijos fondą dydį. 2017 m. ir 2018 m. įmokos į Stabilizacijos fondą buvo skaičiuojamos nuo kredito unijos aktyvų ir kredito unijos rizikingumo (kredito unijos reitingo), kurios siekė nuo 0,16 iki 0,32 proc. nuo kredito unijos aktyvų. Kredito unijoms, gavusioms negrąžintinas išmokas iš fondo, įmokos padidinamos 100%.

Mokumo užtikrinimo priemonės kredito unijų stabilumui bei tęstinumui užtikrinti gali būti teikiamos vadovaujantis Stabilizacijos fondo finansuojamų mokumo užtikrinimo priemonių taikymo taisyklių nuostatomis. Sprendimą dėl Stabilizacijos fondo lėšų panaudojimo ir jo formos priima Stabilizacijos fondo komisija.

Atsižvelgiant į pasikeitusias LR Centrinų kredito unijų įstatymo, reglamentuojančio Stabilizacijos fondo veikimą, nuostatas, nuo 2018 m. sausio 1 d. stabilizacijos fondas nebėra sudaromas LCKU, tačiau LCKU jį administruoja ir veikia jo vardu.

LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS GRUPĖS FINANSINĖS ATASKAITOS 2018 M. GRUODŽIO 31 D.

(visos sumos pateiktos tūkst. EUR, jei nenurodyta kitaip)

2018 m. gruodžio 31 d. Stabilizacijos fondą sudarė lėšos, gautos iš centrinės kredito unijos ir jos narių kredito unijų įmokų ir visiškai nuvertėję paskolos, ankstesniais metais suteiktos šiuo metu bankrutavusioms kredito unijoms (apskaitinė vertė lygi 0 EUR, bendroji vertė – 178 tūkst. EUR, vertės sumažėjimas – 178 tūkst. EUR). 2018 m. sukauptos fondo lėšos buvo laikomos LCKU ir nebuvo investuojamos. Stabilizacijos fondas yra jungtinės (konsoliduotos) Grupės sudėtinė dalis ir todėl yra konsoliduojamas.

26 PASTABA SUSIJUSIOS ŠALYS

LCKU grupės susijusiais asmenimis yra laikomi kreditų unijų valdybų, stebėtojų tarybų nariai ir su jais artimai susiję asmenys, stabilizacijos fondo komisijos nariai bei LCKU vadovybė.

2018

Susijusiems asmenims priskaičiuota atlyginimų ir jiems tenkančių socialinio draudimo įmokų	2.282
Kitos išmokos susijusiems asmenims (išmokos už dalyvavimą posėdžiuose, palūkanos ir kt.)	67
Išduotų paskolų likučiai	3.498
Priimtų indėlių likučiai	4.274
Kitų įsipareigojimų susijusiems asmenims, neįskaitant priimtų indėlių, likučiai	164

27 PASTABA ĮSTATYMŲ ATITIKIMAS

LCKU Grupė Lietuvos banko reikalavimu privalo vykdyti kapitalo pakankamumo, padengimo likvidžiuoju turtu, maksimalios paskolos sumos vienam skolininkui, didelių paskolų ir atviros užsienio valiutų pozicijos normatyvus. 2018 m. gruodžio 31 d. LCKU grupė atitiko visus šiuos privalomus reikalavimus. 3 kredito unijos narės nevykdė joms taikomų maksimalios paskolos vienam skolininkui normatyvų ir viena kredito unija nevykdė padengimo likvidžiuoju turtu normatyvo.

Atkreipiamas dėmesys, kad 2018 m. gruodžio 31 d. 25 kredito unijų nuosavas kapitalas buvo mažesnis už pajinį kapitalą ir neatitiko LR Kredito unijų įstatymo reikalavimų. Unijų nuosavo kapitalo atstatymas priklauso nuo pelningos veiklos ateityje. Visos minėtos kredito unijos savo valdybų patvirtintuose priemonių plano projektuose nusimato per ateinančius metus uždirbti pelną ir taip atitaisyti šį įstatymo neatitikimą.

28 PASTABA NEBALANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI IR NEAPIBRĖŽTUMAI

Mokesčių inspekcija gali bet kuriuo metu per 5 po ataskaitinių mokestinių metų iš eilės einančius metus patikrinti buhalterijos knygas ir apskaitos įrašus bei apskaičiuoti papildomus mokesčius ir baudas. LCKU vadovybei nežinomos jokios aplinkybės, dėl kurių galėtų iškilti potencialus reikšmingas įsipareigojimas šiuo atžvilgiu.

LCKU Grupėje veikia kryžminių garantijų sistema - LCKU grupės narių tarpusavio apsaugos ir pagalbos mechanizmas, teikiant pagalbą ne tik LCKU narės kredito unijos nemokumo, bet ir kitų finansinių sunkumų atveju.

2018 m. gruodžio 31 d. paskirtų, bet dar neišmokėtų paskolų suma sudarė 9 374 tūkst. EUR. Suteiktų finansinių garantijų suma siekė 304 tūkst. EUR.

Ataskaitų pateikimo metu, LCKU buvo atsakove Vilniaus apygardos teismo nagrinėjamoje civilinėje byloje (ieškovė bankrutuojanti kredito unija „Vilniaus taupomoji kasa“) dėl 102 456,44 EUR ieškinio ir 6 proc. metinių palūkanų bei bylinėjimosi išlaidų priteisimo. LCKU vadovybė nesitiki patirtį nuostolių dėl bylos baigties, todėl jokie su tuo susiję atidėjiniai nebuvo formuojami.

Taip pat dėl papildomais pajais sumažintų specialiųjų atidėjinių sąnaudų (suma 246 tūkst. EUR) teisėtumo ir grąžinimo vyksta vienos kredito unijos teisminis ginčas su pajininkais. Kol byla nagrinėjama, bylos baigtis nėra aiški.

29 PASTABA ĮVYKIAI PO FINANSINĖS PADĖTIES ATASKAITOS DIENOS

Lietuvos bankas 2018 m. spalio 8 d. – lapkričio 9 d. atliko LCKU inspektavimą. Atsižvelgiant į inspektavimo rezultatus, Lietuvos banko Valdybos posėdyje, vykusiame 2019 m. vasario 14 d., LCKU buvo paskirta poveikio priemonė - įspėjimas. Ataskaitų išleidimo dieną LCKU jau buvo pašalinusi didžiąją dalį inspektavimo metu nustatytų veiklos trūkumų. Taip pat, atlikus Kauno regiono kredito unijos inspektavimą 2019 m. kovo 7 d. jai buvo paskirta poveikio priemonė – įspėjimas už tam tikrų reikalavimų nevykdymą.

2019 m. balandžio 1 d. Rokiškio kredito unija prisijungė prie Anykščių kredito unijos.

Kitų įvykių, kurie galėtų turėti reikšmingos įtakos šioms finansinėms ataskaitoms, nebuvo.